

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

Proletari din toate țările, uniți-vă!

FILE DE EPOPEE

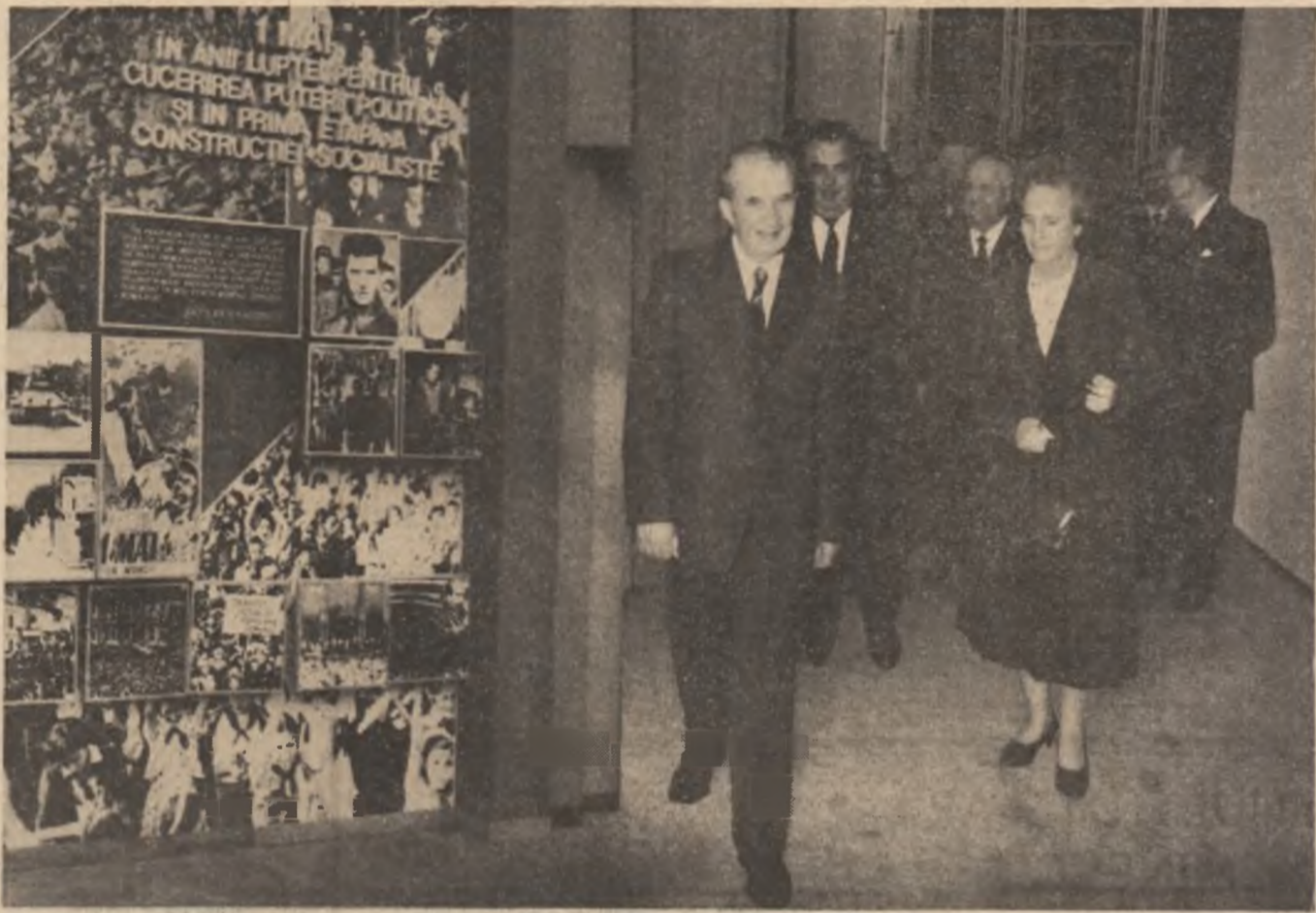
Manifestările prilejuate de sărbătoarea muncii în dubla ei semnificație jubilară — împlinirea a 100 de ani de la declararea zilei de 1 Mai ca zi a solidarității internaționale a celor ce muncesc și a 50 de ani de la marea demonstrație patriotică, antifascistă și antirăzboinică de la 1 Mai 1939 — au relevat acea stare de spirit specifică istoriei noastre contemporane, angajarea și unitatea prin care se exprimă gândul și făpta întregii țări. La o altitudine a înaltelor sentimente patriotice, revoluționare, și cu un puternic temel al realității care, în ordinea sa istorică, materială și spirituală, conferă o mare bogăție gândului creator. Multiple și diverse, toate aceste manifestări s-au transformat într-o expresie a dragostei și recunoștinței față de partid și față de secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a stimei și prețuirii față de tovarășii Elena Ceaușescu, reamintindu-ne în acest fel unul din glorioasele capite ale luptei revoluționare, ale tineretii eroice și neînfricte, momentul de acum o jumătate de veac devenit un luminos și înflăcărat simbol.

Un exemplu pe care muncitorimea română l-a dat în fața propriei sale conștiințe, având o viziune lucidă și cuprinzătoare asupra realității lumii, un exemplu pe care România l-a dat în fața pericolului de război, a agresiunii fasciste, și prin aceasta a îndemnat la solidaritate, la acțiune unită pe plan european. Dar a mai însemnat și altceva acel moment, și anume forța conducătoare înaintată care se afirma, partidul comunist, acțiunea sa patriotică și revoluționară prin care se exprimau și aveau să se exprime și mai puternic în timp interesele supreme ale poporului, ale națiunii.

triei, a națiunii în afirmarea drepturilor și libertăților sale fundamentale.

Prin dubla ei importanță, ziua de 8 Mai se asociază în memorie cu tot ceea ce vine mai înaintat și mai luminos din trecut — independența — pentru că, în timpul zbuciumați al sfârșitului celei de a doua mari conflagrații mondiale să întinsească și ziua victoriei, triumf al popoarelor unite împotriva agresiunii fasciste, a războiului. Pentru România, aceasta are o semnificație aparte legată de revoluția de eliberare socială și națională, antifascistă și antimperialistă, de participarea, cu toate forțele și pînă la victoria finală, la lupta împotriva fascismului, pentru triumful umanității. Această zi a victoriei se leagă prin natura ei de manifestarea de acum cincizeci de ani și trimite spre acea lămpărie de spirit politic și patriotic, revoluționar, caracteristică luptei partidului, abnegației și dăruirii sale. Tot așa cum, ideile și idealurile de independență și suveranitate străbat pe filiera istoriei timpului către noi se îngemănă în acel mod de a fi și gândi pe care, în epoca celor mai mari înfăptuiri, Epoca Nicolae Ceaușescu, îl numim marea unitate a poporului, a națiunii în jurul partidului, al secretarului său general. Astăzi — când România s-a rambursat integral datorile externe putem, după expresia conducătorului partidului și statului, să vorbim de independență deplină, economică și politică — totuși are o semnificație a victoriei gândite și înfăptuite în anii care au urmat celui de al IX-lea Congres al partidului, totul are o valoare și o cuprindere a ideii înseși de victorie, pentru că în ea sînt adunate, etapă cu etapă și treaptă cu treaptă, rezultate ale muncii, ale gândirii și creației întregii țări, ale întregului popor. Programul partidului reprezintă în esența sa marea carte de identitate a conștiinței de sine a țării și, pe acest temel, victoriile din toate domeniile vieții materiale și spirituale constituie adevărate file de epopee dintr-o istorie vie și dinamică pe care o parcurgem cu credință fermă în viitor, în îndeplinirea tuturor îndatoririlor noastre care privesc creșterea neîntreruptă a bunăstării și fericirii patriei.

Luceafărul

«Suma vieții noastre istorice»

drept fundamental, imprescribibil al fiecărui popor, expresia cea mai elocventă a demnității Umane, INDEPENDENȚA reprezintă coordonata fundamentală, „suma vieții noastre istorice”, cum a definit-o Mihai Eminescu. Lupta pentru independență se confundă cu însuși trecutul nostru ca popor și națiune.

Retrospectiva istorică pune cu pregnanță în lumină o realitate definitorie: de la prima atestare scrisă despre strămoșii poporului român — rezistența eroică din urmă cu peste 2.500 de ani a geto-dacilor în fața agresiunii persane — la statul centralizat și independent al lui Burebista și Decebal, de la stăruirea deosebită de independență a fost înscrisă ca un jurământ de neclintire în conștiința și în inimile românilor, călăuzindu-le gândul și acțiunile prin care au reușit, în pofida vitregilor vremii, să rămână statornici în spațiul de origină, să apere bunul cel mai de preț: libertatea, asigurând astfel continuitatea vieții de stat proprii, existența neamului înst.

nici un sacrificiu nu a fost prea mare pentru românii pentru a o afirma și apăra.

Nici o forță străină și au fost multe, nu a putut opri poporul român să-și manifeste această opțiune vitală, dreptul de a fi liber și stăpîn în țara sa, de a-și edifica un mod de viață responsabil propriilor aspirații și necesități. Și am făcut aceasta nu rîvnind la pămîntul și averile vechilor pe care însă l-am sprîmînit în timpurile de restriște, ci apărîndu-ne patria străbună alături de armele, cu și cu iscusința minții, dînd un exemplu și un îndemn încurajator pentru toți cei care erau hotărîți să lupte alături de noi pentru independență și progres.

Cucerirea independenței depline de stat în 1877-1878 printr-o măreață solidaritate a întregii națiuni, rezultat al eforturilor seculare desfășurate de înaintași, a deschis o eră nouă în dezvoltarea României. Dar independența a continuat să rămînă o problemă fundamentală a existenței

Dumitru Preda

Continuare în pag. a 7-a

SUB SEMNUL TUTELAR AL LUI EMINESCU

Veniți din toate lădtele patriei române-mamă bună pentru toți fiii ei — ne-am aflat vreme de-o săptămînă (10-15 aprilie, a.c.) circa 700 de elevi și profesori, cu îndreptățită emote, în înfloritul municipiu Botoșani, de pe legendarele tîmuri ale „Țării de sus”, peste care plutește o crotitoare umbra glorioasă a măritului voevod Ștefan cel Mare, dar și spiritul revoluționar, militant din care a născut, în anii 1933-1934, publicatia Cîmpetel, organul legal al Comitetului Național Antifascist din România. Ne-am aflat pe meleagurile care au dat științei și culturii românești oameni iluștri precum Nicolae Iorga, George Enescu, Ștefan Luchian și, în primul rînd, pe Mihai Eminescu, poetul nostru național, despre care, în urmă cu ani, la scurtă vreme după alegerea sa în funcția supremă de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, făcînd o vizită de lucru pe aceste plaiuri istorice, spunea: „Am ținut să aducem omagiu nostru memoriei marelui poet național Mihai Eminescu, acela care odăta cu opera sa literară a făcut să apară pe holta culturii românești un astru care va străluci în veac de veac, revărsînd lumina și căldura în sufletele oamenilor, ale poporului nostru”.

„Intr-adevăr... Icoana stelei ce-a murit / Încep pe cer se suie: / Era pe cînd nu s-a zărit / Azi o vedem și nu e...”

O vedem alături de Ion cel Mare din Humulești, alături de toate valorile trecutului nostru, așezate cu nefericită dragoste în lumina adevărului după Congresul al IX-lea al Partidului, care a deschis o nouă etapă în istoria noastră contemporană, redîndu-ne mîndria și demnitatea națională, dreptul de a fi noi însine și de a integra toate bunurile spirituale ale trecutului nostru glorios în fluxul vieții noi, socialiste, pe care nefericibil mercenari ai condeului înțecă s-o denigrez. Despre asemenea „oameni ce mistifică unde nu pot contesta și mint unde nu pot combate”, Eminescu scria cu dispreț, adăugînd că „nu sînt capabili să ne dea nimic; și de ne-ar da e datorita noastră că de la ei să nu primim noi nimica.” Să reținem acest îndemn al lui Eminescu, poetul sub a cărui pană o țară și un popor au devenit un cîntec nefericitor.

Mihai Eminescu este geniul tutelar al Concursului național de limba și literatura română și al Concursului Interjudețean de limba și literatura maternă — maghiară și, respectiv, germană pentru clasele VI-VIII — expresie vie

FLOAREA INIMILOR NOASTRE

Luăți în palma voastră griu curat
Cuprîndu-și pinea caldă și rotundă
Ca înima acestui brav Bărbat
Ce Patria cu dragoste înundă.

Priviți cum vremea noastră schimbă Tara
Județele prind stele în emblema
Și ascultați cum aște-n cînt vloga
În simfonii de-oțeturi în poemă,

Priviți Albastra față-a Magistralei —
Oglînda roborid din Voroneci —
Priviți arhitectura Capitalei
Suind spre comunism în ev măreț

Sau mergeți cu metrou-n rădă de seară
Prin venele-l ascunde-n ceașcă,
Lăsați-vă purtați de unda clară
Pe Dimbovița-n jocuri de lumini

Și-o să năvăliți un lîm pe o floare
Înflorită Bărbat din Tara mea
Și veți vedea pe fruntea lui un Soare
Și în priviri lucrurile de stea.

Elis Răpeanu

EMINESCIANA

SUNETUL PERFECȚIUNII

despre statornicia lucrurilor omeneste, lucidul Montaigne nu-și făcea iluzii: „Lumea e un balansoar peren” (une branloire perenne). Ondulația vesnică este și lumea eminesciană, balans perpetuu între temporal și etern, incit — prins, într-o mișcare generală — omul nu e „decît o paranteză mecanică, o mașină intercalată...” Față de cadrul dat, secretul trecerii demne prin lume ar fi să privim la rece alii norocul (fericirea), cit și suferința, existența rămînînd în fapt o enormă întrebare. Cu toată diversitatea de suprafață, cu toate însemnele individuale aparente altele, umanitatea urmează în plan ontologic același curs, drept care Eul eminescian e, de multe ori, un Eu universal, „Oare eu, tu, el, nu e toamna?”. Din filele de însemnări oculzionate ale poetului (note de lectură, reflecții personale), se vede cit de preocupat era el de filozofia existenței: „Omul e o-ntrere? — fiecare om e o-ntrere pusă din nou spiritului Universului”. „Eu și tu cine — un singur eu”. „Contrați-te singur și vei găsi pace”. „Menirea Vieții tale e să te cauti pe tine însuși”. „Cu fiecare viață de om perdea cadă”. În ordine poetică, din adagi și aforisme ca acestea, legînd începuturile speciei de conștiința grea a sfîrșitului, au rezultat formulări slipitice, sugerînd că stările conflictuale sînt cele care determină forma internă a individului. Practic, dialectic, „înțeleze sunt viața...” (Fragmentarism). Cuvîntul se vrea locuit de substanță, dar memoria trecutului, articulată cu experiența prezentului în mers, relevă precaritatea, limitele, goliurile.

Ideea de dezvoltare morală ascendentă pare de domeniul fantaziei: Vitorul un trecut e, pe care-l văd întors / Același șir de patimi s-a iurs și s-a retors.

Reflecția din O, stingă-se a vieții... Impregnată de scepticism, revine evast-identice în Ca o făclie... și în Muresanu, iar în formulare sinonimă în texte multiple. Unele observații despre statutul omului în genere sînt de domeniul locului comun: „Lumea toată-i trecătoare. / Oamenii se tres și mor” — ni se spune în Numai poetul. Viață și suferință sînt realități interferente: „Căci lumea e locașul pătimel: / Un chin e valui, ioră gîndul spuma, / Dureri ascunde farmecele firel...” (Pe gînduri ziua...) Potrivit contextului, lumea e, o dată „joc de cărți” — ca în Povestea magului călător în stele — altă dată o călărie ascare, în înfîntarea cifrelor universului. Într-o „lume de cadavre”, doar iubita e o excepție: „Lumea imi pare o călărie, oamenii imi pareau morți / Măști, ce rid după comandă, cari ies de după porți / Și dispar — păpuși mărețe, ce că sînt nici ei nu știu / Mă miram, cum de pierdusem ochii pentru tot ce fu? / Toate existau sub soare, pentru că există și tu.”

Comentator al temporalului, meditativil amar din Confesiune, care, hamletizînd, arată „un cran”, se plasează în curată deziluzie, de unde-viața ca „umbra unei umbre”, „clipă

Constantin Ciopraga

Continuare în pag. a 6-a

a umanismului, a autenticului democratism din România socialistă, a respectului pentru valorile spirituale sedimentate în limba maternă, căci așa cum spunea Vasile Alecsandri — „Limba este tezaurul cel mai pretios pe care-l moștenește copilul de la părinți, depozitul cel mai sacru lăsat de generațiile trecute și care merită să fie păstrat cu sfințenie de generațiile care-l primesc.”

Această avuție națională este păstrată cu

Ion Dodu Bălan

Continuare în pag. a 2-a

PREZENȚA TINĂRULUI SCRITOR

În universul memoriei

Constantin Preda debutează editorial în volumul colectiv „Zboruri lirice” (Ed. Ceresul românesc, 1984) cu ciclul de poeme „Sora mea, înscerarea”. Cele douăzeci și șapte de poezii ce constituie summa surprind cititorul printr-o maturitate artistică neobișnuită. Nota dominantă a poemelor rămîne însă epical, realizat prin citiva din procedeele specifice acestui gen. Ca orice liric poet, hotărît să-și definească propria conștiință, Constantin Preda nu pierde ocazia să ne ofere un crez artistic: „însingurat într-o barcă spartă de nuferi / eu tot mai cred în visul trestiei de zahăr, / în strălucirea rochiei de stambă, / în gloria dansatoarei de cabaret, / (...) în solitudinea cuștărilor de provincie, / în mirsul crud de fecioară uitat în noaptea nunții”. („Eu tot mai cred în visul...”)

Poetul este un neliniștit, un căutător al propriei sale identități. Conștiința păcatului, folosit în sens laic, al „părții” sale „de vină” conduce spre o încercare de autocunoaștere: „ajută-mi, Doamne, să-nțeleg căci nu-mi văd partea mea de vină / răzvrătit cum sînt adesea, mîngur și uit că vîscia ține de lumină”. („Partea mea de vină”)

Cel de al doilea volum de versuri, „Fiecare cu steaua lui”, apărut la aceeași editură craioveană, un an mai tîrziu, este o monografie lirică a unui sat, în aparență muntean, fiind în realitate un

INDEPENDENȚA SEMNIFICAȚII VALORICE

fiecare popor găsește în sușul său de trepte de istorie momente de maximă intensitate a producerii faptelor ce dau contur operii sale perene. Sînt momente în care se concentrează acumulări de energie creatoare venite din statornicia înfăptuirii și dintr-o adîncă înțelegere a rosturilor acestora. Istoria noastră, a românilor, este una dintre cele mai bogate în fapte care au marcat-o decisiv și ale căror consecințe au deschis noi pîrții de construcție a unui viitor ce sî-a făcut din izbinile anterioare temelii devenite sale. Un astfel de fapt istoric este rodul strădăniilor pe care le dovedim într-o stringență actualitate: România a lichidat complet datorita sa externă și, ca atare, independența sa economică și politică se constituie ca o stare deplină. Inscrisindu-se între performanțele de vîrf ale contemporaneității, ale națiunilor atât de complexe și de contradictorii al lumii de azi.

Desigur, mecanismele economice și sociale ale acestei superioare realizări se vor dezvălui, în punătoarea lor, printr-un etor analitic care va pune în lumina capacitatea economiei noastre socialiste, a progresei socialiste de a da naștere unor valori dintre cele mai înalte ale indicatorilor propriei sale funcționări. Și aceasta, în condițiile acor otrăvite ale conjuncțiilor internaționale, traversate de fenomene de criza și recesiune, de tensiuni și conflicte, de relansare a unor dintre cele mai anacronice practici imperiale în relațiile internaționale. Nu atî în intenția noastră aici să acum, să descifrăm aceste mecanisme. Dorim a arăta însă că faptul istoric al independenței depline este un tin de totalitate de determinări și însuși, în alcătuirea sa cuprinzîndu-se o multitudine de resurse și premise actualizate și puse în valoare. Deplină independență este și un fapt istoric cu accentuate însemne culturale. Se curînde, în facerea sa, exeresia atitudinală a unei spiritualități populată de valorile sociale ale tenacității și încrederei în forțele proprii ale națiunii, ale tradiției luptei necurmăte pentru înfăptuirea unor scopuri majore cu mijloacele imbatabile ale efortului comun. Ne-am știut să ne grupăm în jurul resurselor disponibile pentru a înlătura obstacolele împovăritoare. Și aceste resurse, în drumul lor spre valorificare, au fost sustinute de o lume a ideilor care a promovet o consecvență raționalitate, logos-ul acțiunii, structuri culturale create pe identitatea factorului uman. Epoca Nicolae Ceaușescu este, în totalitatea semnificațiilor sale, și o perioadă a revigorării tradițiilor înaintate ale culturii românești, a repunerii valorilor autentice în depănată poziție lor statuare. S-a creat, astfel, motivații puternice ale muncii și creației, s-a înălțat încrederea oamenilor în înălțimea demnă a lor istoric. Conștiința ordinii și a datoriei morale s-au îmbinat tot mai mult cu responsabilitatea generică a procesului muncii. Prin muncă asiduă, prin acest omul proces socialist și umanizator, s-a asigurat concomitent, nu numai plata integrală a datoriei externe, ci și dezvoltarea de ansamblu a țării, crearea unui fundament temeinic al opțiunii pentru viitor. Printr-o translare de sensuri și semnificații majore, actul producerii culturale a sustinut permanent producerea actului independenței depline. Poporul nostru și-a identificat, în acest timp al împlinirilor, resurse și convingeri care au structurat o spiritualitate a amăzării cu patos revoluționar pe căile afirmării depline a personalității sale creatoare. Între gîndirea scopului și actul atingerii acestuia s-au constituit energii de masă o mereu revigorată măcă a creativității și inițiativel. Partidul, centrul vital al funcționării societății noastre, a captat și prelucrat în limbajul normativ al acțiunii politice această stare de angajare, orientînd-o cu mină sigură spre finalizare optimă. Rod al îngemănării unor resurse de tipuri diferite, independența deplină personalizează poporul nostru în contemporaneitate, o dată în plus, ca un popor pentru care vocația muncii și a dezvoltării libere se constituie în valori socio-umane supreme, a căror sedimentare în spiritualitate își află mereu corespondentul faptic necesar. Strategia dezvoltării bazate pe forțele proprii, dincolo de înțelesurile sale specifice economice, are sensibilitate deschiderii umaniste. Ea cuprinde în esenția progresului socialist multilateral identitatea factorului uman, ca factor pentru care libertatea acțiunii istorice provine nu numai dintr-o matură pătrundere în determinările necesității, ci și din funcția de ideal a valorilor culturale, în miezul cărora omul, cu întreaga sa demnitate, se afirmă ca făuritor de istorie.

Acușin Cazacu

Continuare în pag. a 7-a

DEPENDENȚA - VICTORIA

FILE DE ISTORIE - FILE DE EPOPEE

CAPILARITATEA ROMANULUI

Recent, Paul Anghel a încheiat masivul ciclu romanesc „Zăpezii” — acum un veac început cu un deceniu în urmă și ajungând la al zecelea volum. Ieșirea la mare. Fiind poate cea mai importantă operă romanescă a acestui deceniu, s-ar cuveni o dezbateri mai amplă. Ne rezumăm la cele mai generale observații, fără a ne abate de la particularitatea acestei cărți. O paranteză. Dintr-un munte de scrieri române din ultimii ani, acceptate ca romane chiar și de noi însine, din lipsă unui termen mai adecvat, cel al lui Paul Anghel este dintre cele mai îndrăgite să fie astfel încadrat. Celelalte, fără a le diminua cu nimic valoarea, le putem considera niște povestiri mai dezvoltate. Vom spune de la început că ceea ce constituie fundamentul cărții este puterea autorului de a fi găsit structuri, stiluri și forme de exprimare pentru multitudinea de idei complexe, sentimente înfinit mediate, stări, trăiri, imagini, portrete (mai ales portretul lui, fantele lui), etc. etc.

Am spus că pe orizontală urmândul ductilitate narativă, stilul, invenția epică se constituie ca o frescă a societății românești dintre secolele al XVIII-lea și al XIX-lea (cu fafle, întâmplări, personaje și personaje); iar pe verticală, străbătând momentele nodale, conținutul, conexiunile cu istoria (cu o direcție sau alta „destinul” național), cu „ilicrii”, „eroii”, „epoci”, se interpretează ca o epopee. Dar mai ales vom observa că dincolo de toate acestea, romanul este sustinut de o uriasă capilaritate, prin care fluxul existențial poate să circule în toate direcțiile, menținându-l în toate dimensiunile, în toate timpurile, în toate dimensiunile, în toate timpurile. Rezultatul cel mai de pret al muncii autorului se concentrează însă în conținutul filosofic; conceptual, dialectic, unificator. Dar cu deosebire proiectivă, perspectivă, cu puncte de lansare deosebite, în timp și spațiu, și cu deschideri surprinzătoare, înăuntrul, în prezent și în viitor, în funcție de aceste mutații dialectice perspectivele autorului modelează și paleta stilistică. Fiindcă nu putem lăsa neobservată gama acestuia, succedându-se de la stilul clasic (descriptiv de inventar), la cel modern (analitic, al intrinsecității psihologice, prin intermediul indicelui senzorial) și până la cel contemporan (eliptic, cinematografic, vizind suprarealitatea sau straniu, sau textualist). Sintem tenali și afirmăm sau Paul Anghel în reușite tendințe de realizare în proză, „monstru”, fără a se împotoli în proliferația esteticii a secolului. Revoluția concepția filosofică asupra istoriei, vom constata că pe orizontală întinm obiective, brută prin care se manifestă istoria, în care deosebim: indivizi, mase, animalitate, materie, spirit, natură, etc.; iar pe verticală se situează idealitatea; ritmul spiritual în care se valorifică fenomenele vietii (V. Părvu).

Este de la locul, dezvoltând ideea, s-o punctăm în trecut și cu relevarea artei de mare portret și prozatorului. Ne gândim, în primul rând, la portretele a doi istorici: M. Kogălniceanu și B. P. Hasdeu. Primul se văzu înalt mult din perspectivă politică, iar cel de-al doilea, B. P. Hasdeu, chiar imprimă fluxul istoric în cărți ceva din personalitatea și concepția sa asupra istoriei. Trecește este excelentul portret fizic al unui Hasdeu, director al Arhivelor Statului, țesut în miezul nopții, pentru a salva arhivele de la un incendiu și care, numai în câmășă de noapte fiind, vehemement și doctoral, își păstrează integritatea savantului. Printra rugă și traducătorii din greacă, persană, turcă, latină, ebraică, etc., gata în orice clipă să țină o lecție, să corecteze (observând umbrile de accident) și o greșelă „aromatică” a vreunui scrib persan care va fi săvârșit cu ceva secunde în urmă; sau să țină o lecție asupra tridimensionalității documentului istoric, accentuând că ceea ce se poate „citi” în lumina și lămea textului scris trebuie valorificat în adâncimea sa. „Textul istoric are o adâncime de care n-o vede dect istoricul”, spune Hasdeu. Si artistul, am completa noi. Astfel, personajele, eroii romanului, se încarcă în toată evoluția lor cu substanța unui trecut istoric, substanță ce, asemenea unui combustibil, dinamizează personalitatea, li dă posibilitatea să străbată traiectorii uriașe. Pentru ce, la un moment dat, în

anumite puncte nodale, de impact, fie să se pulverizeze în masa narativă, fie să intre într-o anvergură identică, încă și în direcția, dar și așezarea, răspândindu-l în profunzime un alt protagonist; dar trăind în condițiile unui singur „carul” istoric. Este cazul lui Brătianu, personal comos pe întregul roman și naționalismului; fire practic, angajat numai pe traiectoria acțiune-reacțiune. Acesta în contrast cu „Domnul” de la „Timpul”, temperament vijelios, orientat cu toată ființa într-o unică direcție a istoriei, dusman redutabil al oștenismului; sab înfățișarea cărui este vizibil chipul lui Eminescu — gazetarul și omul politic.

Trușele române, încercate de glorie, dar extenuate, se întorc de pe câmpurile de bătăie. Ele par extenuate oricât și din perspectivă va cea mai apropiată, din care se văd chipurile soldaților țărani. Dar drumul pe care-l parcurgea imense mase de oameni nu mai este un simplu drum, ci o „tracțiune”, o „tracțiune” spirituală, volitivă din care desprindem osemnă. Dimotrivă, se energizează și se transformă de acest drum din țărani-soldăți în viitori luptători pentru împotrivirea și dresarea politică: din stăruie în organizarea de oșteni; adică în oameni liberi. Este una din cele mai frumoase scene de masă din literatura română, ca și toată în care, citorva sute de soldați li se dau acte de proprietate pe pământurile ce vor purta de atunci numele comunei Curcani, numele lor de luptători. Produce, de asemenea, înfiorare, imaginea-simbol, slobodă, din care, modelată de romanul din nu de alte „mese”, în care circulează un personaj, „lăcărul” istoric, deșăfurăte girantă a unor fluxuri istorice, înclăștră pe câmpurile de la Plevna și Grivița, subliniat în sentimentul de „constință a noaptrilor” care se abate, zădărnici și țărane sărăcilor în direcții divergente sau într-o nouă înclăștrare. Aceste imense energii trec în mințile citorva oameni care începează să se deșăfură după voința și interesele lor și ale citorva categorii sociale minore numerice. Cu toată abilitatea, cu toată inteligența, cu toată violența și brutalitatea — nu vor reuși. Nedreptățile care a dău la războiul independent și se pregătesc timp de săi de anul. După cum nedreptățile Cămpului de la Berlin va duce la primul război mondial. Uriașele energii în care și dăruie oriem. Ele își continuă drumul lor, dăruind să se supraîncăldă și deosebite mărșăluind spre trei continente, purtând în spate milioane de istorie. Si nu pot fi măștrăzitate de prăzii și generalii șarabărilor imperiale.

Din structura mozaică, reverberată a romanului, mai deosebit — la înțelegere, câteva piese de esecă: dezvoltarea unei burzhezii profitoare de pe urma războiului (Krașovari), decadenta unor familii nobiliare cu o ereditate, dar mai ales cu constințe supraîncăte (familia avocaturii Rășcanu); imagini ale Bucureștilor dintr-un război independent și de independență și al primul război mondial; încercările, încă neordonate, ale mișcărilor socialiste (studentul medician Teoh); celebra „Cestuna (Krașovacă)”, „Problema evrească”, chipul oștenilor; aceleor ani (celebrul doctor Darab, astrologul Rufino); dezbaterile din Parlament, etc. Pe deasupra tuturor acestor fapte și oameni, cuprins de false și haotice energii, de optimism sau căderi în fatalism, se țese subliniat un sentiment angrijorat. În vizoleala acestui spirit de veac se prepară, turbure și amenințare, limbile de foc ucigătoare ale primului război mondial.

Documentația este și ea impresionantă. Dacă documentele n-ar fi marcate zădărnici (într-unul, cu greu s-ar deosebi din masa textului). Ceea ce învederează excepțională putere de prelucrare artistică a acestui autor.

Pe alocuri, mai ales în a doua jumătate a romanului, pot fi decelate unele abia perceputibile semne de „oboseală”. Unele personaje (epidemic, adeseori) traversează cam în erabă spațiile scurte ce le au de străbătut, disorientat fără erou în imensitatea textului. Dar, reamțăm, cea mai mare miză este poată de acest romanier de portret.

„Victoria” — sculptură de Ion Ionescu

Adevărul faptului trăit

Literatura cunoscută îndeobște sub numele de cadrele literaturii române, de producții reprezentative ori măcar semnificative din punct de vedere al perspectivei istoriografice și estetice. O anumită tradiție există și orice încercare de a stabili o evoluție a acestei tipologii va trebui să invoce cu necesitate la război de Duiliu Zamfirescu, Eliana magie de dragoste, fatia așezată de război de Camil Petrescu, Intențare de Cezar Petrescu or Fata meară de Ioan Mășșir, interesante izbini ale genului ce rămân ca momente cu o bogată conotație artistică, dincolo, de o componentă documentară care se înfățișează mai degrabă drept secundară, însă nu lipsită.

La drept vorbind, a studia olandirea unui eveniment istoric de anvergură unui război în succesele intruchipări pe care le capătă acesta în literatura, este o chestiune de studiu istoriografic și nu mai puțin de evoluție a mentalităților culturale. Îndobote, substanța documentară se înfățișează sub formă aproape poetică și nu de putine ori „doctrinară”, presuina modelului istoriografic fiind considerabilă dacă nu chiar hotărâtoare. Iată, de pildă, imaginea participării românești la cel de-al doilea război mondial ne oferă o semnificativă perspectivă asupra cărui se poate întreprinde o cercetare cu conținutul ce nu sînt lișite de interes. Ea se configurează și capătă consistență în etape care, într-un anumit fel, devansează conștientizarea istoriografică temel respective, ceea ce arată la istoriografia română o constință a literaturii care merită relevată. De fapt, scrierilor este (de-aici) așezată punct de vedere și istoric ori, mai bine zis, răspunde la comandamentul care aparțin cărții de pe urmă.

Cea dintâi imagine ce se înfățișează în literatura română postbelică asupra războiului al doilea mondial desemnează, de fapt, ideea de

ilustra o concepție istoriografică de cabinet și, consecință, nu prezintă durabilitate. Producțiile ce se organizează în această sferă te-matică sînt numeroase, însă la o examinare a posteriori cele ce răsună dintr-un chip necăsit corectii istoriografice și completării de natură estetică dintre cele mai importante. Emancințarea de sub această schemă va avea loc treptat și mai ales prin contribuția inițială a bușanți devenii ulterioare scrierilor ori, în alte cîteva cazuri, unor ofitieri superiori cu atribuții deosebite în acea perioadă; această memoria-lică de război impune, în nofida schemet, adevărul faptului trăit și din această perspectivă cărțile unor Ioan Gh. Pană, Leonard Maculachi, etc. se dovedesc salutare. De fapt, evoluția ulterioară a acestei imagini — ce nu înseamnă rescrierea succesivă a istoriei aceluși eveniment ci succesele apropiării a unei realități ce va trebui, în cele din urmă, să fie recucerită și este, în bună măsură, adună la dimensiunea adevărului — izvoarăște, pe de o parte, din această componentă memorialistică — desemnind adevărul faptului trăit — și, pe de altă parte, din răspunzătoare, de natură etică și teoretică, de restitui, pe calea gândirii istoriografice noi, proporții adevărate. În această direcție, ajutorul istoriografiei a fost constințabil, citorva puncte de interes — (ce înfățișează, între altele, în nu mai puțin de 5 volume, actual revoluționar de la 23 August) îndemnată la o recitire proprie a faptelor.

În parșul cu aceste contribuții, participarea literară — memorialistică ori documentară, uneori numai intuitivă însă cu sprijin într-o intuiție scriitoricească și așezată — se produce și ea, catorva ori Laurențiu Fulga, Marin Pădă, Radu Ibeodor, Eugen Barbu, Haralamb Zine și Corneliu Leu punind fundalul pentru o adevărată recucerire a memoriei istorice recente, Astfel Erlea, Deliru, Biografie de război, Inogănie, Si a fost ora H, Romanul unei zile mai Ștefan Nădăruț, se prezintă în calitate de contribuții scriitoricești de mare val deosebită în chip de reconștitui noavoare din punct de vedere al documentului istoriografic la configurarea altei imagini decit cea anterioară, completind-o și îmbogățind-o. Cistigurile acestei noi literaturii a războiului vor fi majore, după cum majoritatea se dovedește a fi mărșurile estetice pe care aceste cărți le impun; astfel încit cel care vin mai apoi (precum Aurel Mihală, Nicolae Princescu, Francisc Păcurariu etc.) vor trebui să țină cont de ele. Între altele, o țărăie ce se recucerite este aceea a situației politice din teritoriul tranșilvănene vremelnic ocupate, ale cărei ocrotiri literare se vor întinși — cu aceeași acuitate literară — și în Teamaă Ieribine de Ion Lăncrăjan, Co-podă de Mircea Valde, Student la istoria de Pop Simion, Viltăretea de Radu Theodoru, documente de constință literară și istorică ce își confirmă, cu cit trece timpul, valoarea. În deosebi categorice, și în linia tradițiilor prozel ardelenesti, dar cu alte obiective de ordin istoriografic — nu însă la valori mai acuzate ci dimpotrivă — se așează romanula lui Ion Marin Alimăjan (Tornada) și Gheorghe Schwartz (Șutulu).

Dimensiunea politică și argumentul psihologic cu un rezam documentar solid definesc această etapă nouă a literaturii pe tema cel de-al doilea război mondial. O literatură ce desemnează, de fapt, un punct de vedere românesc, expresie a unei recitigări a perspectivei; o perspectivă lucidă, care nu exclude, fiindu dramatic al evenimentelor, încetăbilit atunci când se înregistrează fapte esențiale din momente de răscruce ale istoriei naționale.

Practic, această evoluție a perspectivei este firescă și de neîntărit, fiind reînțorțată la altfel de vizuni istoriografice fiind imposibilă.

Cărțile ce contribuie la iluminarea deplină a istoriei românești, deschid, de fapt, o discuție ferită asupra unor evenimente ce nu și-au epuizat sensurile, se constituie în dovezi de pret ale lucidității politice a unor opțiuni și reclamă adăosuri, opere noi ce devin posibile abia acum.

Eroi

Au montie de slavă și de soare
Și se se-nclină a țeta nimăni,
Cu piegban largi și brațe lemeșare
Eroui ne contemplă din stăru.

În nopți adinci din soacrii mai coboară
În perșuri pe albaștre cărămii
Și-abunci se face liniște pleră
Și-oculte țara șoapte de stăru.

În zori, zimbînd, și mai senini se-ajează
Pe locurile demăntăți lor...
Prind în zori, precum o veghe beacă,
Străluțitorul țării viitor.

Constantin Atomii

Ora perpetuă

Ziua cea mai albastră
cînd toată frunzile ozunului
se întinse în același măr.

Mendicanele planetei devin
nevăzute cabluri care-ți transmit
unul altuia mesaje de pace!

Și toate armicele împului
bute aceeași: aoi solemnă, perpetuă
a solidarității.

Ziua cea mai înaltă
cînd înăi zidind, mă văd maturizat
în ficcare muncitor al lumii!

Cristian Marin Petre

Mindrie

Mindria mea se face datorie
mindriei românescului popor
de-o spune cu legitimă mindrie
că nimăni, nimic noi-e dator.

Mindria mea se cheamă El, Eroul
predestinat să vină într-a vreme
cînd Patria vine mai dornic nouă —
simbol al demnității supreme.

Mindria mea, întreagă, e credință
în pacea mondială, în progres,
mindria mea așteaptă-n răzvință
ai paisprezecelea comunisti Congres.

Mindria mea se țtie și măsura
disprețului trimis din zori în zori
ocelor mercenari țacmici cu gura
în corul de tranșugi și delatori.

Mindria mea e însuși crezul meu
în forța de a spune tuturor
— la compene de bine și de greu —
cit am făcut din cit eram dator.

Mindria mea se vede îngemănare
cu munca, o voadă în țărăie
cinstivului ciștig al meu, din care
se coace piinea mea în România.

Sandu Ștefănescu

George Traian Roman

august, 1970. Călcăm domol, umăr la umăr, pe sub țetii de pe Bulevardul Aviatorilor, luminăți de soarele blînd, coborînd spre amurg. Din Piața Aviatorilor tălăzuiau pînă la noi și mai departe sunetele fanfani și rînoțul pasilor cadentați ai ostășilor — înțorțite ale anșonamentelor febrili executate în viora și în mîștrărie ce avea să aibă loc la marea noastră sărbătoare națională. „La stați un pic, a tresărit deodată colonelul în rezervă Laurențiu Fulga (în 1974, la 23 August avea să fie înaintat la gradul de general-maior), sălind mîna în semn să mă apese. Auzii? Nu. Muzica reprezentativă a armatei interpreta marșul „Victoria”. Sîm foarte bine istoria acestui cîntec. Îi compuse pe front, în primăvara anului 1945, setul fanfani unui regiment, căpitanul Sergiu Puiu, ajuns mai tîrziu colonel în Inspectoratul Muzicilor Militare, autor a numeroase lucrări din genul respectiv; în acordurile de muzică, marș de fanfane române a înțorțirea spre patrie, defilaseră prin localitățile la eliberarea cărora participaseră. „Se simte în miezul acestui cîntec forța unică a faptului trăit la cea mai înaltă tensiune. Mărșăluind în ritmurile lui pe drumul merital al întorțirii de pe front, trăiam cu toții, poate, același sunet al țării, același desăvîșit al suferinței și înștrînare, dar, lăta, numai în sufletul lui Puiu, ele se ordonau astfel, în acorduri ample, încercate de un sens profund — un sens pornit dinșpre Victorie către o viață nouă, pe care o visam cu toții. Ne întorcam și purtam în noi cărți, fapte, destine și împăniri încă necășite. În timpul, care se definea prințea centur artă, pe fîru, batalionului întindînd ostente, dar ferice, către orizonturile românești libere... Cînd auz acest cîntec, îmi amintesc de multe. Îmi revine în memorie o zi înșorită din acel neuitat mai 1945 cînd, în Cehoslovacia (fînd, în uniformă de ofiter al armatelor române, pe câmpul de luptă, am aflat că s-a terminat războiul. Mi-aduc aminte de tovarășii mei plini de bucurie și speranțe, îmi amintesc de mîrșul spre țară, oțnindu-ne, adesea în fata mormintelor românilor căzuți pentru eliberarea Cehoslovaciei și Ungariei, cîstnindu-le memoria cu omorul și fîru, retrășite extracții dintr-un sentiment al țării, care se definea prințea cîntec, alungînd la hotarul sfînt al patriei, am luat cu o seta nebușă țărîna din gîla strămoșescă și am sărutat-o înecat de lacrimi. Si îmi mai amintesc de defilarea din București, pe sub Arcul de Triumf. Vedeti, marșul acesta e al veteranilor, li răscălește, în 1945”.

Pe Laurențiu Fulga îl văzusem înția cără în 1953, Iarna. Lucra în redacția revistei „Viața Militară”. Era locotenent-colonel. S-a întinținat ce, de atunci, cîțiva ani să lucrez în preamia lui, bucurîndu-mă de îndrumarea și mai ales de încurajarea sa la vîrsta începuturilor mele ca ostăș gazetar. L-am cînocuit astfel, bușnățit autătesc, experiența de soldat în război (asa și plăcea să spună) și deopotrivă de activist politic în etapele înnoitoare ale ostirii, de scrierilor precunat să înfățișeze mai cu seamă dimensiunile psihologice ale răznilor și ororilor războiului pe care le simțise din oț. As putea să eroz multe momente trăite în antrocierea sa, căutările și strădăniile sale pentru a da publicității armatei prestigiu și autoritate, două cum as putea, de asemenea, să evoc scene potrestor din acel ani, cărora chiar și vigoarea absolută a dis-

„ACTELE MELE DE RĂZBOI NU LE POT EGALA PE ALE CELOR CARE AU PLĂTIT CU VIAȚA”

arhive

O convorbire cu Laurențiu Fulga

epilinei militare le acordă peste timp farmec de neuitat. Atunci și mai tîrziu, cînd am ajuns să lucrez la emisiunile militare de radio și televiziune, am sărui să încredințez microfonului și pelucii cîte ceva din amintirile sale de pe front. N-a fost chip să-l determin să o facă, refuzul era categoric. În după-amiaza aceea am avut totuși noroc. Venim la repetițiile ce se făceau pentru parada militară din dimineața zilei de 23 August. Ostășii și cadrele din toate armele, cantonați în Capitală în vederea parăzii, constituiau pentru reporter o sursă bogată de investigație. Umblam cu microfonul printre rînduri. Așa îmi propusese și în după-amiaza aceea. Petrecusem peste umăr cureva reportajului, nutrim speranța unei bogate recoltă de gânduri, sentimente și mărturisiri. S-a întinținat însă că în drum, îndată ce am trecut de Statuia Aviatorilor, să-l văd pe colonelul Laurențiu Fulga. „Să trăii, tovarășe colonel!” (Deși se afla în rezervă de peste zece ani și ocupa funcția oficială de vicepreședinte al Unității Scriitorilor, continuam să-l salut ostășeste, strict regulamentar. Pentru mine, înainte de orice, era colonel și mai tîrziu general-maior.) Poate se plimba (focia prin zonă), poate venise amine, cînd am dat cu ochii de dînsul, am întuiț — și aveam să mă conving că nu mă înșelaseam — că era într-o dispoziție aparte. „Tot cu microfonul”, m-a luat colonelul, zimbînd, gîndu-mi a înțelegere că era și o aluzie la drumurile pe care le bășuse la Uniunea Scriitorilor în speranța că voi izbuti să obțin evocarea mult dorită de mine. Laurențiu Fulga știa foarte bine și să glumească, dar și să închege conversația pe făgășul firei, fără banalități ori cuvinte de complăceniță, li plăceau faptul concret de muncă și viață, omeneșul lucrurilor. Vorbea moale, cu un timbru dulce, curat, întreprindundu-se din cînd în cînd pentru a țera din nelipsita-i țigară, fuma enorm. Chipul lui evoca timpurii și întâmplări revoluționale. Avea un profil de vovod aflat în clipă limozii, de tîmăș și întorțere către sine. Totul în el era expresiv. Fără să rostască anume, cuvinte, pînă și părul acela argintiu, bogat dinșpre țimpe. În sus, părea o coroană de jupan înțelent, trecut prin rosturi și împrejurări exemplare. Vremea era plăcută, deslă peste și călăreț, amese odăvrău. Pomii rucășteră în bună parte, dovadă și frunzele căzute. „E suficient, adesea, ca lumina unui amurg sau simbla cădere a frunzelor să mă pună în relație directă cu mine însumi, cel de acum 26 de ani. Sîtiu? Un mare poet a spus că frunzele căzînd sînt asemenea soldaților ce pier în război.” Fără nici un asentiment, tăcut, pe furis, înfiorat de o

bucurie năvalnică, am pornit magnetofonul, odată cu întrebarea: — Vremea aceasta, de pildă, cînd frunzele omorite de arșită cad, vă poate fi la fel de sugestivă, tovarășe colonel, peată a evoca, fie și un moment, din noianul trăirilor dumneavoastră ca participant la războiul antihitlerist? — Adevărul e că fiecare zi cu frunze secerate căzînd la pămînt — cum e azi afară — a răspuns de îndată Laurențiu Fulga, îmi sugerează acel Debreșen '44. Am trăit cu sufletul la gură dramaticul și fierul acelor lupte. Divizia noastră avea de înfruntat forțe hitleristohorștice masive, sustinute în apărare și contraate de formidabilele bariere de foc ale artileriei și aviației proprii. Eram nevoiți să ne conjugăm inteligența tactică și minia fără măsură cu luciditatea și vigoarea inepuizabilă pentru a ne deschide drumul mai departe spre apus. Dacă împotriva bombardamentelor aeriene sau ale artileriei grele trebuia să ne facem una cu pămîntul, adesea fără speranță, tancurile, în schimb, care ne pîndeau înaintarea ascunse pe lizierele satelor, trebuia să le înfruntăm plepti. El bine, extraordinarul bălățel de la Debreșen este că Divizia „Tudor Vladimirescu” a spart aceste succesele cordonate de foc și oțel, pînă la marginea orașului, luptîndu-se viteșite pentru fiecare palmă de pămînt. Multe din blîndețele hitleriste și horștice au fost sease din luptă abia după ce ai noștri, neînfrinți și nelăzmați de moarte, au ajuns să le spară blînduțului cu leșăzuri de grenade sau cu sticle incendiare, doar de la cîțiva pași, în timp ce infanteria rărită și sleită de baraje și cîmpuri de mine primea mitralierele drept în față.

Am lansat încă o întrebare: — Tovarăș colonel, vă rog să-mi spuneți la ce vă gîndeai în ziua de 11 octombrie 1944 cînd, odată cu eliberarea Oradei, și aiuns la vechesul oraș, călăreț, am văzut în fața mea în urma dictatului fascist de la Viena? — Înainte de toate ne gîrbeam din răspuneri să continuăm ofensiva, adică să nu rupem lupta cu inamicul. E o lege a războiului. În acest iures ofensiv s-a produs și momentul înălțător al atingerii frontierelor de stat. Urlele, capele aruncate în sus, focuri de armă, soldații au un mod propriu de a trăi și marea un eveniment. După această clipă de entuziasm, practic pe linia de graniță mîștenită de moșii și strămoșii noștri n-am rămas decit cit am luat un glod din brazda străbună și l-am sărutat, gesturile erau simple, dar adinci, unli au pus și în ranță cite un mic bulgăraș, să le poarte noroc, ziceau,

și-am pornit mai departe, ca întreaga armată română, să-l facem primăverii drum — cum frumos spune poezia Dragoș Vlcol. E drept, gîndurile îmi fierbeau sub oșul frunții. Mă așera straniu, hucăoră, că, la atîtea milenii de la rostirea primului cuvînt românesc în geografia vetrel de plămîdire și dălnure a poporului român, unde și-a format o specifică și inconfundabilă cultură materială și spirituală, rezistînd la toate năpăsteli și asalturile venite din toate cele patru zări, să existe falsificatori și uzurpatori care să-i sfîrșice ființa și înțeltea pe care faamea nepotrăie a nici unui imperiu n-a putut să le destrăme sau strangleze. Îmi ziceam că e nevoie să răscălim mai adine în arhive și să cerem croniclelor de la strămoșii săi stiege și mai cu țărăie sfintele lor răzvineri, să cîntecim trecutului nostru exact legitimitatea cu care s-a impus în istorie, să valorificăm mai bine conținutul și coordonatele specifice ale mitologiei românești. N-avem nevoie, mă gîndeam eu, să ne inventăm mituri și eroi, toată istoria noastră se sprijină pe mitul sacrificiului față de patrie și pe mitul dînzului de libertate și dreptate socială, pe mitul luptei pentru independență națională, în singele și carnea noastră. În inima și sub fruntea noastră flintează nemurirea celor ce s-au cheamă Burebista și Decabal, Gelu și Manumort, Ștefan și Mihai, Horea și Bălcescu, plătosele noastre de luptă și răzvinerile noastre de luptă se cheamă Posada și Rovine, Călugăreii și Poșul Inalt, Alba-Iulia și Plevna, Mărășești și Oituz, Lupeni și Grivița Roșie, anul de nastere al Partidului Comunist Român și luatele din august 1944.

— Și, desigur, reflectați la viitoarele misiuni de luptă... — În această privință totul îmi era precis și clar. Sîm exact ce anume voi face.

— Pe atunci făceai parte din secția politică a diviziei și aveai gradul de locotenent. În ce a constat participarea dumneavoastră la luptele pentru eliberarea Debreșenului, mă reintore la aceste lupte, știind că după consumarea bătăliei ai primit o înaltă distincție militară? — Obișnuit, lucrătorii din secția politică a diviziei mergeau în lupte cot la cot cu soldații și desfășurau printre aceștia o muncă permanentă de mobilizare și înbărbătare, pentru a depăși momentele dificile și să asigură cu au fost destule. Cînd a început operația ofensivă de la Debreșen, inițial am fost repartizat la un divizion de artilerie. La un contrastat înamic din prima zi de ofensivă, un proiectil a lovit în plin tunul în preamia cărui mă aflam și eu. Cînd mi-am

recent, am văzut că trei servanți erau grav răniți. I-am țirit pînă la o izieră, acordîndu-le cum am putut primul ajutor. Cu toate îngrijirile, unul dintre ei a murit. În chiar săptămîna aceea primise scrisoare de la nevastă, cu fericită velle că-i născuse doi băieți. „Au vrea ca băieții noștri să-i poarte noroc și să le întorci țesfăr acasă” Ce să vă spun, ce a fost? Lăcrimi, durere. Au urmat alte lupte, și mai învergunate. Rezistența înamicului era formidabilă.

— Nu mi-ați vorbit despre dumneavoastră. — N-aș vrea să vorbesc în nici un fel de mine. Actele mele de război nu le pot egala pe ale celor care au plătit cu viața. De aceea v-aș ruga să-mi îngăduiți, în continuare, să evoc — și-mi fac o sîntă datorie din asta — personalitatea unuia din cei mai luminoși eroi ai Diviziei „Tudor Vladimirescu”: profesoarul de limbă franceză Ion Stancu. Vechi ilegalist, membru al Unității Tineretului Comunist din România, iar mai apoi al partidului, Ion Stancu era un intelectual de vastă cultură, un suflet nobil și-n același timp un ostăș stăpînit de sentimentul dăruirii totale cauzei războiului anti-fascist. L-am cunoscut îndaproape, l-am admirat curajul, luciditatea și calmul, felul de a fi — în tuncu se comporta ca un comunist. Ion Stancu, rînit ușor la început, a continuat să fie totuși sufletul batalionului al cărui locițtor politic era, batalion care, la Debreșen, se afla pe direcția cea mai grea. Abia după ce a fost lovit în două zări, a trebuit să cedeze acestui dugman implacabil care se cheamă moarte. Dar tocmai țerfa lui — acesta este marea adevăr — tocmai țerfa lui a înșufletit în luptă ostașii batalionului. Divizia, în aceeași noapte, țerziu, ocupa orașul Debreșen. Eu, personal, n-am făcut decit să-l înțeltesc pe Ion Stancu în funcția lui, pînă la portile orașului. Iată de ce figura lui rămîne pentru mine expresia acelei bărbății mindrie și nerăitorie, prin care Divizia „Tudor Vladimirescu”, asemenea întregii ostiri române care în cele 20 de zile de război învortă fașcismului, a înregimentat în coloanele ei peste 100 mîștrăte de milion de oameni, și-a autolat drapelul de luptă cu o glorie și o vitejie legendare.

— Dramatismul zilelor următoare Victoriei ne ajunșese pe buzele tuturor soldaților aflați în marea conflagrație antifascistă le-ati evocat într-o splendidă povestire intitulată „Ora unui dău război”, vă amintii, tovarășe colonel, divuză război? — În lectura dumneavoastră, în emisiunea radiofonică „Pentru cățrele” și mai apoi țipărită în revista „Viața Militară”.

— Da, îmi amintesc. As vrea să vă ofer un eseu cinematografic „Patria sîntem noi!” pentru emisiunea de televiziune (aest eseu avea să-mi-l dea două șase ani, în 1976). Deci ar fi două colaborări. Pînăici și această înregistrare — a treia... — Nu-l prea puțin, tovarășe colonel? — Nu. Sînt atîția alții, mil, care au de povestit incomparabil mai multe decit mine. În ficcare emisiuna dacă ați invita etni unli v-ar trebui ani ca să-i cuprîndeți. Avem mar și frumoase tradiții, așa cum ne este armata cu umerii plini de luceferi... —

Stelian Dragnea

Ioana Dinulescu

Aurul, smirna

In albumul de suvenir al inteleptului i tulului de marocini galbeni in floare, ulita inverzita sub cãlele copilãriei și priharia smulgindu-și penela insetate una cite una

și tu care imi locuiești chipul, și tu care le rãsteși seninã in patul de ierburi sãlbãtice

mã deșiri la intimplare, fir al Ariadnei intr-un labirint copilãș de indicatoare, intr-o legendã din care aurul, smirna au fugit lãsind locul cernelii.

Acum un mileniu, acum o varã

Imagini idilice, fotografii de familie dãruite celei ce scrie intr-o limbã de fum despre stele ce nu s-au nãscut, despre bãrbații tineri de a cãrui umbrã spinzãrã spre searã umbra ghiolãnei îndrãgostite

și urma cãlcãliului sãu, restogãlitã dintr-un fulger in altul. Imagini convãrate dãruite de ea ei inșeși — cãlãtoria pe harta unul strãvechi imperiu unde, cãndva, acum un mileniu,

acum o varã,

fiinta ei nu are amintire, suvenir ciștigat la tombala hazardului.

lubitul imi zimbește

„Eu nu am aripi și nici plete de aur, eu nu am gheare de aur și nici unghii de rubin.

N-am retezat copetele hidrei din Lerna, n-am hotãrit soarta vranului rãzboi mondial și n-am... și n-am...”

„Ce vrei sã spui cu asta !” — mã întreabã prietenii fideli și chiar cei trãdãtori

și chiar cei trãdãtori se arãtã interesați de rostul declarãrii mele. „Nu vrei cã secolul se rostogãlește cu surle și trãmbite, cã hãinele noastre sintetice ne opãrãtã tot

de ploaie și vint, cã poezii sãnt tot mai optimiști, cã cerul este tot mai tenin, cã rãul și puãbarea cãlãtãresc fãrã sã le pese de tine ?”

Da mã intimplã prietenii fideli dar și cei trãdãtori, cãnd eu le ies înainte cu un poem de dragoste

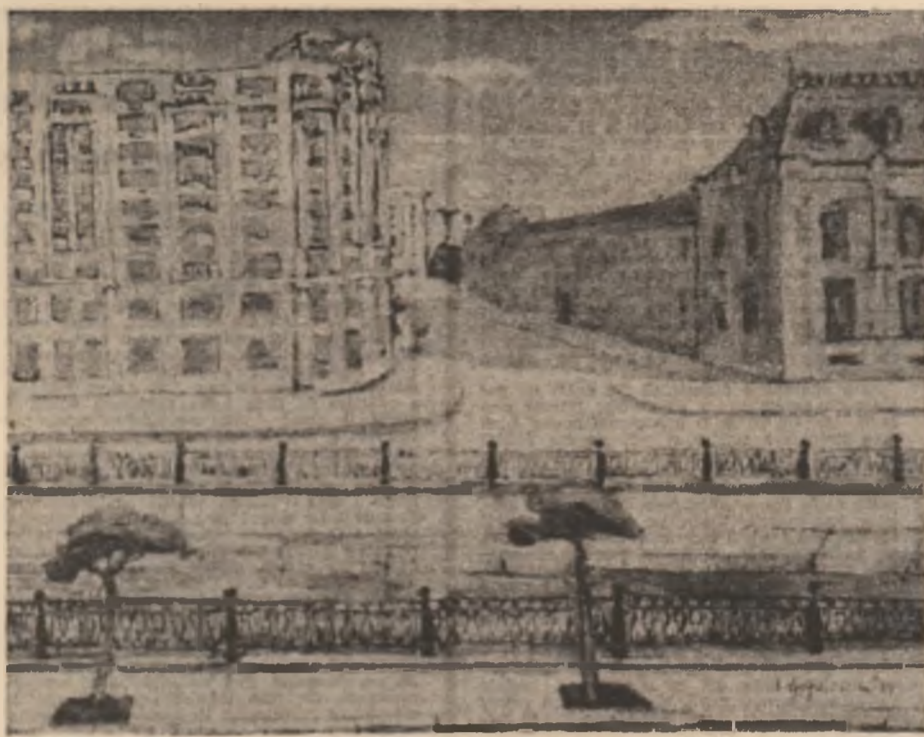
In care adom fericiți tuți bãrbații și toate lemelle lumii.

O mie de coli albe

O camerã la etajul patru in lumina dupã-amiezi de iarnã ; o camerã, un zar de aur in miinile nãnșorii și vintului. Colivie cu toate ușile deschise ; din ea zboarã o mie de prihãri inșetate, din ea zboarã o mie de coli albe cu numele tãu, cu numele meu. Se naște un vers, înfringhe de mãtase fericit in dupã-amiaza mabilãtã cu lucruri tinere, stãngace, devãnduri și propria isterie.

Sculpturã de Gabriel Dinu

apriu Vergulescu : „București 88”

O FABRICĂ INTR-UN APARTAMENT

acum am in fatã atelierul de confecționãrie aparținãnd Unimii Județene Bistrița-Nãșãud și cooperãriilor de producție, achiziți și deslãcãtãri mar- pãrãșite, scãrã și deslãcãtãri mar- furilor, sau pe scãrã o scãrã a mesterãșilor bistriceeni. Practic, secția ocupã spațiul unui apartament obișnuit de trei camere. In prima, masina de bobinat înfãșorã pe scãrã firele de tip PNA livrate de la Sãvineșu (cite 2-3 tone pe lunã). In urmãtoarea odã, de trecere, ezãcãtã in intr-un apartament „semidecomandat”, rãmãșie mașinã de tricotãt cu cartelãre automatã, fabricate la „Metalotehnicã” Tãrgu Mureș, iar in ultima camerã a acesteia micro-faburã se asambleazã și se finiseazã confecțiile. Colectivul de muncã numãrã 28 de oameni, majoritatea femei, cu vãrsta medie de 22 de ani ! (Știu foarte bine cã mi-am propus sã scriu un reportaj literar. Și nu unul strict informativ, dar vãșã înțelegãre îndãtã cã toate aceste amãnãtãri sãnt argumentele ce vor sustine minunea adevãratã pe care o admirãm.) Calificãre sã lucrezã la toate mașinile, inclusiv sã coasã frumos cu mãna, ele sãnt confecționãre și tricotoare, precum Liliana Cieta, Elena Hosu, Volchita Tãra, sau Fieștea Bura. Șeful secției (totodãtã deãnotãr, designer și autor de modele) se numește Petru Durnea, și-n dimineața cãnd am dat bazonã acolo, tocmãtã acoseșe o curã „in gol” la o mașinã, câștigãnd astfel o mulțime de timp. El, și-n acest spațiu aproape neobservabil din gospodãria mesterãșilor bistriceeni, se adunã, lunã de lunã, milionul de lei despre care vorbãm.

— Acest milion, ne spunea subinginerul Petru Șermeșan, șeful biroului de producție, reprezintã, poate, o picãturã care, adunãtã cu altele, pînã la urmã formeazã marea. Iar fãrã omul inimos care este Petru Durnea, nu știu cum ne-am frãdecurat. Cãndeste ca un calculãtor și inventeazã modele pe care, fãrã exagerare, nã le amuzã din miiã beneficiãrii din țãrã și im- portatori din Americã de Nord, Canada, Italia, alte țãri...

Am cerut sã vedem aceste modele și-n min- utele urmãtoare ne-am așezãtã fãșicãl. Cineva le-a adus, ni le-a despãturit pe masã, șeful secției le-a sãptãtã ceva fetelã din odã de finisare, fetele au rãș și s-au intrãșit ca macã, au început sã disparã dupã un paravan, tar din șpatele paravanului s-au ințors îmbrãcate in pulovere, fuste, costume, fularã și cãciulile de-o elegãntã și de un bun gust pentru care le-ar fi invidiat fãșmoasele reviste de modã. Coarne de cerbi și brazi stilizãți, motive florale, motive stelare, geometria unor imagineãrã porți cioplite in lemn aduceau in ultima camerã a apartamentului ocupat de fabricã lor minunatã aerul din vecheã la ținutul bistricean.

— Se pare cã problemele pe care le aveți de rezolvãt zilnic nu sãnt cu nimic mai prejos decitã ale unui director general de uzinã sau de combinãt. Poate chiar dimpotrivã...

— Așa este, a confirmã Adrian Dumitru Rãu, președintele UJCOOP. „Cãrã de afaceri”, cum ați numit-o, a activitãșilor noastre anuale se apropie de douã miliarde de lei. Realizãm cam șase sute de produse din lemn, pielãrie, piatrã, împletituri, confecții, livrãm articole de fierãrie și melã (la export), artizanat, încãlțãminte, avem activitãșã așa-numite in mandat, adicã in numele altor intreprinderi, ne mindrim cu atelierule de la Sieu Oderhei (împletituri și împletãrie), de la Lechinã (cojocãrie), de la Nimigea (complex de producție), care luãte la un loc se regãșesc in activitãtea a cel puțin 13 ministere. Dar

problemele „directorului general”, cum ați spus, nu privesc numai cantitãtea și calitãtea. Sã luãm un exemplu...

Exemple au fost mai multe de-a lungul instructivul lecții de economie pe care ne-a bintuit-o, cu pasiune și la un autentic nivel științific, economistul cu îndelungã experiențã Adrian Dumitru Rãu. Ne-a vorbit despre dezvoltãrea și îmbogãțirea resurselor locale, despre continuitãtea tradițiilor in universul meseriilor, iar de aici și pînã la analizã aplicãtã-sociologicã a vieții satului contemporan a ajuns la punctul nevralgic al rãspunderii sale : rãspunderea „cãrãșului”. In acest complicat organism al industriei mici, întinãrã de-a lungul și de-a lungul bugetului, ba chiar și in toatã țãrã. Unde sãnt dogãri, rotãri-cãrãșãri, confecționeri de pensule, geamgãri ? Tineretul firesc, se simte atras spre electrotehniciã și electronicã, spre profesiile uzinale moderne, spre un mod de viațã cãt mãi „elevat” și spre munci bine retribuite. De unde luãm meseriile ?

— Mi-am amintit pe datã seamaãrã inginerului șef Virgil Anca, de la Inspectoratul școlar, cãnd l-am cerut un coeficient pentru a face din el o metaforã. Scoseșe mimicalculatorul și, minunându-l, mormãșe zimbãnd : „Astea ne stricã ! Cã laia inmulțiri am și uitã-o !”

— Și-apoi, ce înseamnã controlul prin leu ? a continuat președintele. Al cheltuit leu, trebuie sã se vadã produsul ! Altele, de unde sã iasã miliardele despre care vorbãm ?

Ce poate sã ținã de literaturã din ceea ce am înțãrãtã pînã acum ? Totul. Fiecare ginã și flecãșã faptã, ba chiar a comentãrii pe care l-am cunoscut pe strãvechile plãșuri bistriceene, cuvintele lor, și convingerea, și înfãclãrãrea cu care își argumenteazã convingerile, nu sãnt altceva decit tot atãtea secțiuni, feiã, deschideri spre viațã de zi cu zi in imediata noãștrã apropiere. Tot atãtea subiecte, șã cãteza sã spun, pentru scriitorul contemporan.

La o privire superficialã, cineva ar putea sã spunã cã sutele de mil de obiecte mãrunte de uz casnic sau de gospodãrie înseamnã foarte pușin in comparație cu producția marilor uzine și combinãte. Intr-un fel, este adevãrat. Cãnd am fost la Mãrgã, mã simțeam un pigmeu printre uriașele hasculante de 110 tone, și numai priveliștea roșilor cu anvelope de-un stat de om te fãcea sã te treacã florã. Dar inginerii, și tehnicienii, și muncitorii cu care stãtusem de vorbã purtau cãmãși curate și bine cãlãtãre, iar aceste cãmãși, acasã la ei, se pãstrezã fãșește pe banalele umerãșe de lemn. Și lingura de lemn cu care gãtește și gustã mincãrea soșia fãclãrã dinstã noi, cum a învãțat de la mama, de la bunica și de la strãbunica, e la fel de neinlocuit ca butoișul pentru vinul din toamnã sau putina pentru brãnzã. Iar pãdurãrã care pleacã in patrulare, cãlãre, sã strãbatã o mie de hectare de codru, cum s-ar descurã fãrã șã ? Aceste mãrunte, dar indispensabile lucruri, sãnt fãcute sã ne usureze viațã de zi cu zi. Colectivul de muncã al UJCOOP Bistrița numãrã cãteva mii de oameni — intr-adevãr, ca intr-o mare uzinã. Și fiecare mãrunțșu ce lese din miinile lor e fãcut cu îngrãșire, cu migalã, cu dragoste — tocmãtã pentru a ne ajutã in sãvãșirea altor fapte de muncã mari.

Alex. Rudeanu

Poeme de Ion Horea

acolo

dacã-n iubirea țãrii mi-e dat sã cad și mie, sã strigã această lege acolo in Cimpie I Inunșiguri sã mã-ngroape, mãi dese eri mai rarã, spre mine sã nu ducã nici drum și nici cãrãre, al nimãnu și-n totul sã fiu in inviere la margini de pãmãnturi pe unde urma pierã, unde rãșare firul de iarbã și se-arãtã intr-o poveste-a celei din veci adevãratã, ce-mãdobãște coaste, rãzoarele și spinii și-acãșii mei in floare, și lagurii preaplãniã, pãmãntul ducã-mi chipul și-arete-l pe hotãre cel biruit in ceasul din umbrã și uitãre, și plãngã alții-n urmã, și spule cite-n stele, zãpãd mã-nãșãore și pleoãe sã mã spele cit stãle-ar sã mã cadã și-acele in Cimpie, dacã-n iubirea țãrii mi-e dat sã cad și mie !

la drum

mai tine viațã, tot mai fine, nu poți sã negi, ar fi pãcat, cu mingiãri tot mai puține și tot mai multã care-o plecat.

a zi imi pare vãmureã, o noapte, trecerea pe pod spre undeã, spre nicãroã, și gindul ãștã-i toarã șad !

dar n-ai ce face, la plãvasul și facia albã, iar și iar, necheazã-n grajdul lui Pogãsul sã-i duci grãmeșile de jar.

ce-ți posã cã-o sã iasã fiara ? tu ai in fatã drumul lung, parnește deci, sã iasã searã și neapți o mie nu-ți ajung !

o țintã

cu-ai tãã o vei sfirșit-ntr-o bunã zi cu alții, nu știã citã o sã rãmãie cãnd ultimul cuvint se va rostã de un coleg, in lumul de tãmãie.

dar nu aceste-i parteã la acum, și ceea ce te minã inainte, deși, pînã la urmã toate-s lum și carã incãlãre de cuvinte.

pe miine, dar, pe miine, îți mai spui și nici nu știã de mai apuci un miine, țãriu, cãnd lira o atimi in cui și-ãuzi departe un lãtãit de cine.

și miine viațã te impinge iar, și tot mãi crezi cã undeã-o țintã care elipșã rar, și tot mãi rar, dar inãcã nu-i in stare sã te minã.

in praf

poate-i destul cu-atãtea hãșiguri și hãrtoape I vin alții poezii din urmã și cãtã sã te-ngroape. dar asta vreau ! sã spule și firul lãrbil, des, de cãnd mã știã, mã bine cu el m-am înțeles, și cu acãșii-n rãnduri suiți pin-la graiã, de-ar fi sã spun citã are și viațã mea un preț, a sã se vadã miine-poimãine, ce și cum, in lumea lor de zgurã, de vãuiet și de lum, ce lege mã delegeã de-o fi sã cadã aici pe unduireã coastei ce ducã, pin-la Mici, o rãdãcini strãșne și-a firului crescut și-a spicilor pe care le simt cum își ascut la mine-n singe sulți, pe cãnd o fi și-o fi sã-ncepã luptã dreptã din varã, intr-o zi, in praf sã-mi fie urme, și-n jocul lui sub nãri și-n cite s-ar mãi spune de mine uneari !..

REMEMORĂRI Selectii din corespondență

1. Au trecut mai bine de patru luni de la apariția ultimului supliment „Lucașãrãul copiilor”. Cititorii din toatã țãrã, cuprinsi de o neobșnuitã hãrnicie, continuã sã trimita scrișori pe adresa șului Zburlic.

2. Deoarece destinatãrãr nu se aflã in localitate ne vedem nevoiți sã-i ținem locul și sã rãspundem la citeva dintre epistolele mai interesante.

3. Ghenoș Silviu — Brãila : „Dragã Zburlicel, sãnt la Școala numãrã 33, îți trimtã trei timbre și te rog sã-mi trimiți o colitã neștampilatã și sã-mi spui dacã am talent de colecționar”. El da, avind in vedere cã-i cerã lui Zburlic o colitã pentru trei timbre ștampilate, evident cã ai talent. Talent comercial...

4. Patricia Dogariu — Predeal : La desen se pare cã ai avea ceva talent. In numele redacției te rugãm sã ne trimiți și lucrãri originale... Adicã, desene „dupã lume” cum le zici. Sã nu fie inșã prea multã lume... „Cãtece și poezii”, lasã-le pe seama altcuiva.

5. Dãbreșe Mirela — Focșani : Nu ne inãdoim cã știã cãntã Rook și alte piese de muzicã usonãrã in „oricã ritm”. Partea proastă este cã noi, nefiind muzicãli cã Zburlic, nu cunoștem nici adrese nici numãrul de telefon al celui pe care-l numim „talentat șolist” : Daniel Iordãchioaie. Adresãți-vã la televiziune, sectorul tinere talente.

6. Monica Roștoru — Galãți : Poza cu pisoiul e reușitã. Pisoiul nu are talent. Se vede dupã coadã. In ce te privește credem cã trebuie sã colaborezi mãi mult cu familia. Singurã spui : „Cu coronițe pe cap / Fetele au iesit afarã / Iar oamenii au început a cãmpãri se la are”. Mã rog, arã, seamãrã, dar fetele trebuie sã deã și ele o minã de ajutor și sã lase coronițele pentru sfirșitul anului.

7. Un grup de 34 de prieteni din Oradea : Ne cereti, nici mãi mult nici mãi pușin decit

sã vã trimitem cite douã pene din coadã lui Zburlic și Kuk-Ale. E imposibil. Inainte de-a pleca in concediu le-am numãrãt penele din coadã și nu aveãm nici mãcar jumãtate din cifra proãmã.

8. Sã știã cã avind o panã din coadã lui Zburlic nu înseamnã cã veți dobindi și talent.

9. Vuia Drãgoș — Arad : Ne propui un nou personaj : „Cocricã”, care sã ținã de uritã lui Zburlic și Kuk-Ale. L-am vãzut desenat. Ai talent. Te rog inãcã sã ne prezãri din ce reștrã face parte ? Dupã cap, ar fi pisoi, dupã cloãr ar fi rãoi, dupã îmbrãcãmãnte... cowboy. Pînã nu vom elucida acest mister nu-ți vom putea rãspunde la celelalte întrebãri.

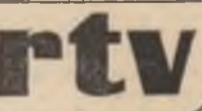
10. Drãgoș Stefan Mincu — Focșani : Nu ne înãpãrã la „lume” deși ilustrații pe care ne-ai trimis-o dovedeste contrariul. In schimbul celor cerute îți publicãm mica „poanzã” pe care am citit-o : „Dacã locomotiva asta ar fi de cãlãtãrã de unde ar începe s-o mãnãncã ?”. De la roți !... „De ce ?”. Pentru ca nu cumva s-o la din loc ! Ghemele nu se fac inãtãndu-ne cu talent. Se ascultã cu talent...

11. Cristã Curtean — Deva : Deși nu ai îmbrãt-o, nu ai scris nici adresa expeditorului decitã scri-torãrea a aiuna cu hãne. Caricatura ne-a plãcut. Ne pare rãu cã nu-ți știm adresa exactã ce sã-ți scriem mãi amãnuntit. Așa pãșec cel care au... talent in expediãrea picurilor fãrã timbre și fãrã adresã. Încearã și alce caricaturã. Nu este obligãtoriu sã fie pe paginã... mare !

12. Grupul de elevi „Nãrãrã” de la Școala de oștãni din Tãrnãveni : Ne asigurãrã cã aveți talent la „legãtã” reviste ștãngere și ne cereti anumite numere din „Lucașãrãul copiilor”. Ne pare rãu. Noi nu am avut nici rãbdãrea și nici talentul sã le pãșãm in mãi multe exemplãre. Încearãți prin comunele sau sãtele vecine.

Mircea Micu

radiotv

De sãrbãtoare

● Toate emisiunile radio și televiziune din aceste zile de început de mai și-au subsumat cum e și firesc alcãtũrea, imperativul major : re-ștãlãtãrea fidelã, omãgiera sãrbãtorii muncii și-a zilei tineretului. Remar-cãm profesionalitãtea, inspirația in alcãtũrea Albumului sãrbãtoresc (redactori Doru Dumitrescu, Ioana Bog-dãn) și documentarul Tineretul-filãșã din flința patriei, importantã forțã so-cialã, vitorul inșuș al națiunii noãștre socialiste (redactor Cristian Un-teanu).

Frumos și-au adaptat programul și continutul emisiunile literare și muzicale : In Portativul tineretii au fost prezenti tineri intreprãți de valoare ca Gabriel Croitoru, Felicia Filip, Alexandru Moiscu ș.a. Ana Maria Si-reteanu s-a decupat comentãriile și intervãrile din acesteã artã a precau-pãrii constante pentru tinerețe, tine-rețea asumatã, creativã, participativã, o formã majorã de implicãre in viațã cetãșii (emisiunea Tineri la școala muncii, a invãțãturii și creației). Și Clubul artelor pus sub generosul ge-neric Eroismul claselor muncitoare, luptã

sa pentru construirea Romãniei de azi, pentru vitorul ei luminos (redactor Elsa Cenușã) a avut o structurã in-teresantã, ginditã atent, cu precãpere, un mozaic convingãtor in care am gãsit de toate, pînã și lectura unor fragmente de prozã, modalitate potrivitã de a invita ascultãtorii la lecturã. Și in aceste zile de sãrbãtoare urale emi-siuni ne-au polarizat atenția și prin suflul lor profesional, prin calitãte și accente de originalitate iar altele au rãmãs sub semnul suficient și al medicritãții ca opțiune, mod de fil- mare, redactate cum ar fi de pãlãdã banalele juxtãpuneri de cãntecã de muzicã popularã prezentate sub titlu-rile „Cãntec drag pe plãș muncii” (re-dactor Virgil Comșa) ori de muzicã u-șoarã „Cãntãm tineretã țãrii, tineretã noãștrã” de la care așteptãm dacã nu o panoramã elocventã a muzicii ușoare tinere (atit de bogatã, de bine repre-zentatã, prospãtã) mãcar o selecție re-prezentativã sau o diversitate de fil- mare care sã se sustrãgã banalului uni- formizãtor.

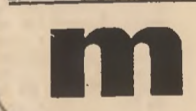
O piesã tv. In premierã pe țãrã, Stafeta (scenariul Ion Bucãru, regia

Domnița Munteanu) a pus interesan-te probleme ale muncii și vieții in marile deã de cãnoșcutã, rodite și valitate de teatrul tv. Citeva destine se intreprãtãnd, citeva personalitãți își dezvoltãște structura sufletescã, sãnt inãntãrãșii nobili, stãtuții de viațã valorizãte de o distribuție plãcutã, oportinã. Am remãrãtãrã cãmpãrãrea, greutatea cuvintelor rostite de Geo-rghie Cozorici, generozitãtea cãlãdã, rafinãmentul Tamãrei Cretulescu, tipul de erou tinãr, modern inventiv și altmãrãtãrã imaginat cu originalitate de Florin Cãlãnescu.

Stafeta a fost o piesã de teãtru despre muncã, despre pașunea presãrãtã in viețile eroilor contemporani, despre aceã nobil schimb de fãclãte inãre generãții, o piesã scrisã cu evidentã cu-noãștere a realitãșilor : realitatea pro-ducției, a vieții de zi cu zi, a relațiilor dintre pãrãnti și copii, a iubirii și res-pectului de sine. Ea a omãgiat eveni-mentele sãrbãtorescã de noi tot cu pro-funzime și delicatețe, cu o replicã vie nu circumstanțialã, cu o încercare de a prezenta destine și semnificãții. Am mãl reținut dintre emisiunile omãgiele „Sub tricou”, la datorie, emisiune ostã-șescã, redactor maior Valeriu Pricinã, Conducãtorului lubit — imnul tineretii revoluționãre redactor Ionel Stoica, regia Ion Putu Stoicescu) și editãia specialã dedicatã Zilei Tineretului din Republica Socialistã Romãnia de redacția programului de tineret.

Cleopatra Lorințiu

muzicã

Spectacol festi

● In întreaga țãrã, numeroase ma-nifestãri cultural-artistice au marcat sãrbãtoarea zilei de 1 Mai, care anul acesta dobindește semnificãții aparte, la implinirea a 50 de ani de la marea demonstrație patriotãcã, antifãclãștã și antirãzboinicã de la 1 mai 1939 și a 100 de ani de la declarãrea zilei de 1 Mai, ca zi a solidaritãții internațio-nale a celor ce muncesc.

Desãșãurat la Sala Palatului R.S.R. in prezenta tovarãșului Nicolãe Ceaușescu și a tovarãșei Elena Ceaușescu, grandiosul spectacol festi- v organizãt sub egida Consiliului Cul-turii și Educației Socialiste, Ministe-rului Apãrãrii Naționale, Consiliul Sindicãtorilor, U.T.C., Consiliul Națio-nal al Pionierilor, Radioteleviziunii Romãne, Comitetului Municipal de Partid, Comitetului de Culturã și Edu-cãție Socialistã a Municipiului Bucu-rești, U.A.S.C.R., s-a constituit intr-o amplã evocare a luptei purtãte de clasã muncãtoare pentru afirmãrea drepturilor sale, pentru implinirea idealurilor și aspirațiilor spre o viațã mãi bunã, ce astãzi se concretizeazã in marile realizãri ale societãții noãștre socialiste in plinã dezvoltãre.

Prima secvențã, derulãtã sub gene-ricul „La marea sãrbãtoare a clasei

muncãtoare” a conturat in vers și cãnt dimensiunile vieții noi pe care intrãg poporul o trãiește plenãr in areștãșãtã epocã, raportind noi și noi succese in munca pentru ridicãrea patriei pe noi culmi de progres și civilizãție.

Momente cruciale in luptã clasei muncãtoare — formãrea P.S.D.M.R. și apoi, la 8 Mai 1921, crearea Partidului Comunist Român — au fost reflectãte sugestiv prin intonãrea unor vechi cin-tece revoluționãre, prin rostirea unor pagini de poezie patriotãcã, sustinind proiectãia cinematograficã a unor pel- rucule cu valoare documentarã, ce au culminat in secțiunea intitulatã „1 Mai 1939, expresie a patriotisimului și a eutezanțãrã inãclãrãte”, in care s-au detãșat pregnãnt momentele „Erou vi-zionar”, „Fãclãã la purtã-o comuni-știã” și „Eroi pentru eroicã istorie”.

Mereu in fruntea maselor populare, comușitãșii au deschis drum unei noi istorii, inãpãtuitã dupã actul de Eli-berãre de la 23 August 1944 ; imagini de arhivã, versuri și cãntecã încãrãșate de vibrantã emoție au punctat marile momente ale devenirii noãștre, inãre acestea, Congresul al IX-lea constituind platã de hotãr in dezvoltãrea societãții

socialiste. Intr-o derulare realizãtã in-spirat s-au succedãt secvențe-simbol ale muncii neobșnute din uzine, de pe șantiere și ogãroã, in scenã apãrãnd oțelãri, țãștoare, tineri brigãdieri in sugestivã dansuri tematice. Un adevãrãtã raport muncãtoresc prezentatã acum, in preajma celei de-al XIV-lea Congres al Partidului, conducãtorului lubit, omãgiu fãrãbinte al milioaneilor de cetãteni ai Romãniei socialiste adresãtã tovarãșului Nicolãe Ceaușescu, etitor al epocii pe care o trãim, cãld omãgiu tovarãșel Elena Ceaușescu, proeminentã personalitate a vieții poli-tice și științifice.

Uniți intr-o singurã voințã, sub fla-mura unui imens drapel pe care se aflãu inșcrișe cuvinte-sintezã definind esențã politicii partidului — „cu po-porul, pentru popor” — sute de inter-pretã au dat glas vintetã de a im-plini țelul comun al națiunii noãștre. Ritmurã strãbune au rãsunat apoi in cãntecã și jocuri populare aduse de pe inșulele patriei, pentru cã intr-o noãșãtã secvențã, copii și tineri sã pãrãte cu candãrea și entuziasmul vãrștel lor, mesajul de pace și solidaritate adre-sãtã tuturor popoarelor lumii, pentru ca planeta Pãmãnt sã devinã frumoasã Planetã albatrãã a oamenilor liberi și fericiți.

Intr-un final apoteotic, artiști ama-tori și profesioniști au roștit vibrantã pagini inchinãte partidului, poporului, prezentului și vitorului pe care le edificãm in anii luminoși al socia-lismului.

Anca Florea

RESURSA

Cum s-ar crede, mihe-poinline se vor aprinde și cireșile — gliculele roșii ale primăverii — după aceea vișele, căpșunile, caștele, merele, perele, strugurii, zmeura, frunzele toamna, zăpada... și iar așa, totul de la început pînă la sfîrșit, aidoma versurilor cîntărilor: „...și scrie cu tei în floare, / Pe ului pline de parfum, / Tu treceai îmbietoare / Și rățaceai pe aciași drum, / Și cînd vedeam că tu nu vii, / Copil cu luminos suris / Îți fredonam o serenadă...”. Cam așa se întîmplă în majoritatea textelor pe care le citim în luna mai, cînd treabă ai nu ai, noaptea tu te uita la lună, umblî după nuanțe, ah și vai ce voce bună!... Pînă aici s-ar crede că facem „poeta redacției”, dar nicidecum, reproducem numai spiritul în care ni se scrie, ca și cum corespondenții noștri ar dori să ne rădăcineze un picior și o mină, să ne frîngă sufletul și să ne toarne pe cap apă de tranșafiri roz-bombon, cu cozile cuprinse în poleială: „...So aude un cîntec. Minunat!... E tangoul care-i plîcea nespus bunicii...”. Vineră cu melodia în vînt, / Cînd ai cîntat în tîla oară / Fubiera poată se născu. Dar hai să fim ceva mai serioși și să adăugăm la „dosarul” călăuzii de circ alte și alte file, pe care le primim de peste tot, cea mai bună dovadă că acesta a fost, este și va fi o mare vedetă, o glorioză cabalină, ca să zicem așa: „...și noi am avut un călău mai bădrăvan, nu știu dacă fusese la circ, dar orice făcea ne umfla risul. Odată, s-a ridicat în două picioare, s-a învîrît de două-trei ori în loc și pe urmă a început să-și frece botul de obrazul lui fată. Fie că aiți, glorioz și zis tîla dînd să-ți umplî, înăsa călăuul nu și nu, ba chiar i-a pus piciorăle dinainte pe umeri, ca și cum ar fi vrut să danseze cu stăpînul lui. Tata, ce mai, s-a speriat de i-a căzut pălăria de pe cap și a zis: „Măi, stai cuminte, că acum te pun la ham, o fi căzcut tu mai repede și tu mi-am dat eu seama”. Dar noi, copii, lașă-l tătă, nu vezi că de mult te iubeste. Și așa era. Ii lubea pe tătă foarte mult, la război au plecat împreună și împreună au și murit. Tata mai întîi, lovit de un glonte și pe urmă călăuul acela alb, la capul lui, fără să ție și să mînce, nimic. Avam și acum un tablou în casă cu un cavalerist întins pe pămînt, plin de sînge, și la capul lui, nechezind de durere, un cal alb. Eu l-am făcut, deci cred că mai bine, la căpătîiul tatei, as fi pictat o grîsăie albă, poate mîreasa lui dîntîr...”.
ALICE SIMA, București. Hîncea, bunică. Ea cunoscut pe pictorul Dînu Florescu la vernisajul expoziției acestuia și s-a căsătorit după o lună. Fiul lor, Andrei, a cunoscut-o pe Sonia, fiica pictorului Ion Vlădimir, tot la un vernisaj, și după o lună, de asemenea, a venit pe lume Cătălina, care a lăsat pînă la 20 de ani dar... „Să fie oare anormal faptul că pînă acum n-am lăsat-o? Doamne, ce gînduri îmi pot trece prin minte! Trebuie să mă grăbesc. Ce-ar fi să merg îmbrăcată, așa, cu rochia bunicii? Așa va fi și ea prezentă, într-un fel, la expoziția bunicii...”. Ei bine, în acest fel, vernisajul îi cunoscut pe pictorul Ovidiu Grama. Normal, în tradiția femeilor din familie, ar fi urmat căsătoria peste o lună. Dar nu. Și Cătălina suferă: „Unde pleacă voi feciore-stele? Unde fugi voi, unde aiți tîrîni? Să mă dădă dispărut? Unde unde? Vroiam să vă întreb, cînd vine lăbul meu? Cînd vine...”. Hei, voi, spînduți nevăzuți ai vîzduhului, aduceți înapoi gîndurile mele care dau tîrcoale unui bărbat pe care-l aștept de — azi se împlinește șase luni. Fie-vă mie de o dată, și de o dată, și de o dată. Eu vă rog. Eu vă rog... Eroina încearcă zadarnic să-și regăsească lăbul la alt vernisaj, dar: „Blestemat vernisaj — tu care ai adus fericierea bunicii mele, părinților mei — de ce de mine m-ai făcut să sufăr?”. Din fericiere mai sînt vernisaj... O dată de ce nu ești în forță ca să vă dați adresa în catalog? Ați avea mai multe șanse să lăbuși și să fiți iubiti, nu? Dar dacă rupeți tradiția și vă îndrăgostiți de un sculptor n-ar fi mai bine? Oricum, lășind gluma și ironia deoparte (deși ne-ai scris că ești soală), vă rog să lăbușiți-mă bine, în acest fel, însoțit de câteva date despre dumneavoastră (asta, dacă n-o fi totuși adevărat tot ce ne-ați scris)... (Am rupt aceste file din calet. I le voi trimite așa cum sînt. Cu stersături și cu greșeli. Sper să mă iertați. Să mă iertați și pe **IONUȚ MIHAIȚĂ**, Constanța. Pleist: Din „Revered” reținem ca fiind cel mai bun lucru ceea ce i-a spus regina Izabela lui Cristofor Columb: „Plutește drept înainte și dacă pămîntul pe care-l cauți nu există încă, îți sigur că Dumnezeu te va crea într-adevăr pentru a-ți răscăla în îndrăzneală”. Din „Debutul” începului: „Stiu că sus, în pîna cerului, cineva mă așteaptă”. Păcat că ați continuat. Iar dacă ați luat premii pentru poezie, de ce nu vă vedeți de treabă...”.
VALERIU TEP, București: Ar fi fost mai bine să trimiteți scrisoarea direct la adresantă. Ce ațtea ocăliști?

KIȚU DANIEL, Brăila: „Aștept cu nerăbdare rezultatul, care (i) oricum ar fi (i) nu-mi va afecta proiectele literare”. Multumim pentru sinceritate. E gata însă să fi lăsat de o parte floarea de lotus, de la ridici de lingă eare, de pe bancă, și să te duc după altă floare. Iar dacă ea, totuși, v-a telefonat ca să vă spună că vă lubește în continuare, așteptați-vă la tot ce e mai rău. Pînă la noi ordine, adresăți-vă Cenuclului „Mihai Istăruț” din Unității Școlii din Brăila. Sau Cenuclului „Mihai Dragomir”, din același oraș.

RADU N. SIMON, Bacău: „Indrăznește să vă răpesc din timpul dvs. prețios, în primul rînd pentru a multumi redacției revistei „Luceafărul” că există și scoate această publicație, întru bucuria mea și a multor alții, și de a vă da o idee de ce este „Luceafărul”. Am observat și conversații „salonare” într-un... compartiment de tren, între așa-zisi studenți. De aceea, am citit numai textul bătut pe o singură parte a foii. Dacă nu vă stăpîniți, nu mă trimiteți, pentru că nu ne place gramatizantismul.”
DAN MIHAI, Negrești, Vaslui: Desigur, sint cazuri în care datelograficele textului este greu de făcut, dacă nu se poate scrie înșă nu înseamnă că nu se poate scrie înșă, ca un urdui rudă apropiată. În ceea ce privește clarificările, eșuați legatate, adesele etc. dat-le în altă parte, acolo unde vă pot fi folositoare. Noi nu primim decît proză, iar în cazul în care aceasta are șanse de publicare, derm să cunoaștem autorul. Normal, nu se poate mai multe unicit, mai ales cînd se scrie acum și se țerege de aforisme dumneaovăstră. Cînd vă veți hotărî să-l pescuiți pe Marele Chti, mai trimiteți-ne. Pînă atunci, faceți o pauză. Trageti-vă puțin sufletul, ce dumnezeu i

MARIANA BODOLICA, Iași. Sinteți ca un pescar (pescăria, tot una cu cîrșile diverse. De aceea prindeți alți de puțin, pești și știu de ce și cum se țerege de aforisme dumneaovăstră. Cînd vă veți hotărî să-l pescuiți pe Marele Chti, mai trimiteți-ne. Pînă atunci, faceți o pauză. Trageti-vă puțin sufletul, ce dumnezeu i

FĂNUȘ CRISAN, Galați: „În primul rînd ați fost foarte prietenos în a-mi pune la dispoziție voia bună și să-mi scrieți ce sînt multumit de ceea ce scriu. Și dacă vă spun că tătăl meu literar este Fănuș Neagu și înțeles acest lucru...”. Am înțeles, parțial, pentru că totuși eu chemam Crisan. De aceea, poate scrieți: „Am amînat căsătoria și am rămas singur, pentru că acum s-a aștept, de la un proiect marital, tocmai ceea ce nu mi-a oferit buclă. Inhibiția și starea de neînșă mă cuprind pe sine repede și nu reușesc să le combat (conștient ajută puțin)”. Nu-mi putea spune că nu ne-nu interesat povestirile dvs. despre bătrîni și hîrtănele. Mai ales „Somnul greu”. Să vedem. Decemdată mergeți la cemaclul din localitate, condus de prozatorul Apostol Gurău. Să vedem ce zice și el.

MARIANA BODOLICA, Iași. Sinteți ca un pescar (pescăria, tot una cu cîrșile diverse. De aceea prindeți alți de puțin, pești și știu de ce și cum se țerege de aforisme dumneaovăstră. Cînd vă veți hotărî să-l pescuiți pe Marele Chti, mai trimiteți-ne. Pînă atunci, faceți o pauză. Trageti-vă puțin sufletul, ce dumnezeu i

CATALOGUL CORĂBIILOR U.M.N.S.

Continutul decît comentariul asupra cărții „Nichita Stănescu atît ci mai sînt noi”, umindu-mă cît de mult poate să-mi placă titlul ei, cam neadevrat. Nichita atît ci mai sînt noi? Ati ci mai sînt noi, ce? Sî-apoi vorba unui „proverb” deosebit îndrăgîțit: „care noi?”

Fiindcă autorul cărții, mult înzestrat Aurelian Titu Dumitrescu a izbutit atît de bine să se așeze în umbra scriitorilor intervievați, mîsorînd propria-i participare la cartea (totuși a să) încît îi se pare că subtilul ei (sau, mai sigur, o parte din titlu) ar trebui să fie mai degrabă „Nichita, așa cum i-au știut ei”. Sau (aberrant, totuși) „Nichita atît ci mai outem stîi...”
O carte de Nichita?
Despre?
Alta?
Alta, Nichita continuă să „scrie” cărți, exista de mai decît douăzeci de ani în literatura noastră, incită, provoacă legendă, încurcă focul generațiilor. Se aduce olin de orgoliu unor „domeșnice” sacrosante de clasic în viață (și nu chiar...) și așezat în fruntea unor „furorei” încă neexistenți la moartea lui.
Am văzut ce și cîți a scris acest om. Nu foarte mult. A scris mai puțin decît se bănuia, a tipărit (în volume) și mai puțin. Pare incredibil, poezii în stare să dădeze într-o singură seară douăzeci de poezii, eci, improvizatului fără esal, alcătuită volumul de mai anevoiat. Ultimele („Epică mama”, „Operele imperfecte”, „Noduri și semne”) nu mai sînt simple colecții de inedite ci construcții rizuroase, loșice alcătuite după un „plan” de perspectivă din care nu se poate distinge nimic fîcă a primelului atît enunțul dramatic dar și „demonstrat”. Omul dădă rîsorilor de tot felul avea o adevărată trîcă de carte (ideea de carte), considerînd aib semnul precarității anarhiile forței de dese în presa literară.
În dosarele în care sînt colecțiile textelor vînzătoare volume nu figurează nici măcar preț de un vers, imprecizabil. Ce gînduri avea cu ele? „Ce „destin” le pregăte?” Greu de presupus. A fost Stănescu acesta scriitorul cu cea mai ridicată „cotă” de glorie în anii lui puștii, nici prea mult în care s-a roștit? Nici pomeneală.

DAVIDOVICI
Intr-o dimineață dintr-o altă primăvară am cunoscut un bărbat subțire. De statut portiv, cu umeri largi și mers de om antic, dar cu o privire lui sugerau forță nervoasă, explozivă. Era îmbrăcat în pulover și blugi. Era tînuș scurt, fata lui emaciata te trimitea cu stîndul la un sportiv de mare performanță, care trece zilnic prin antrenamente tari. Privirea lui albeștră se așezea cu franchețe, dar și cu o simțită melancolie. Era ca și cum te uita cu mini frumoase te-ar fi privit, dornic de comunicare, dar în același timp s-ar fi uitat și în sine însuși pentru a se convinge, a știa mîca care, că forța lui vitală este încă intactă. Bărbatul era Doru Davidovici, locotenent colonel de aviație, și prozator.
S-a întîmpnat apoi să îl vizitez la unitatea sa. I-am ascultat opiniile despre înzucirea dintr-un om de acțiune și scriitor. Împreună cu el am mers printre arborii care înmăscă mîscările esențiale ale pîzoajului. Pe acest buton se apăsă atunci cînd vrei să te catalizezi, mi-a spus. L-am văzut decolînd. Cînd supersonicul pilotat de el se îndrepta spre pîna, l-am văzut semnul de salut, mie sărăcit și mers de om antic, dar cu o privire și-am citit apoi câteva române. Cărți cu scriitură nervoasă, cu bărbat trăind într-o lume a poeziei dure, aviatori înălțîndu-se vertiginos, săgetînd cerul și apoi revenînd într-o luptă parcă prea strîmă pentru el.
Doru Davidovici a murit în ziua de duminică, 22 aprilie, în vîrstă de patruzeci și trei de ani, nouă luni și paisprezece zile. Nici unul dintre personaje sale, după cite știu, nu vorbește despre felul cum unul pilot de aviație s-ar fi plăcut să-și include existența. Dar Doru Davidovici ar fi scris un roman în care să apară și o asemenea confesiune, personajul său ar fi spus: „As vrea să mor așa cum sînt, contopit cu avionul, cînturîm de trepidățiile lui, dizolvat în zbor.”
Voicu Bugariu

Oameni, privesți și locuri

CUMPĂNĂ AȘCHII
I. Există ceva mai ascuțit decît o sabie pîzînd o femeie născută?
II. Labirintul cîmpiei este cel mai subtil labirint: nu sînt acolo pereții suții care să-ți arate pe unde să te rătăcești. Cîmpia Eternă este pedepșă mîrlățică a libertății totale. Navigatorii tuturor timpurilor au înțeles, în ceasurile lor de veghe, după un labirint precis.
III. Inimicului a inventat urechea și lumina a inventat ochiul. De atunci, urechea vede inuturciul și ochiul aude lumina.
IV. În critica literară, un act de simpatie care justifică o faptă inestetică nu poate fi considerat un act estetic. Euforia estetică, perfect umană prin mai mult decît depășirea ei necesită, nu se poate realiza. Cînd există, miseria estetică are măsura salvei cînelui experimentat de Pavlov.
V. Despre condiția Jurnalului. Oameni și cuvinte. „În timp ce citeam ceva la bucătărie, mi s-a ars fasolea. Am mînat, am dormit, am plecat. Mi-am făcut meseria la locul unde cu dragoste lucrez. Am schimbat eteva vorbe, am plecat și citeva idei metafizice mi-au trecut prin cap, în timp ce veneam către casă; eu n-am știut niciodată ce însemnă idei metafizice, dar căleți că despre ele era vorba. Dacă aș scrie un Jurnal, zău că aș avea multe lucruri interesante de spus!” Să încep Jurnalul: „În timp ce citeam ceva la bucătărie, mi s-a ars fasolea”. Conform etimologiei cuvîntului Jurnal, e firesc să scriu numai despre întîmplările zilnice. Mulți au scris Jurnale celebre dar au pierdut din vedere un lucru de o uriașă simplitate: de la căderea unei pînă cînd se crapă de zău, orice însemnare nu-și are locul aici. Trebuie să găsească o soluție.”
George Alboiu

POEZI ȘI CENACLURI
andra mehedinți
Vis
Cal alb, stema nopților mele,
Vedenie sculptată pe retina...
Or să-mi crească brazi pînă la stele
În ficare mină, și-or să vină
Veverițele să se joace
Cu conuri de brod și cu ace...
Cal alb...
Ciuta
A căutat
Și-a așteptat
Scîlpiri în ape
Ca să se-adoapă.
Derapa-i rece,
Și undă rece,
Și fără scîlpiri
Sau omăgîie
S-a odată
Și a plecat
Fără să știe
Că-i apă vie.
Inele pentru un dor de-acasă
Am căutat zbururile în cuvinte,
Inele lăcătore
Să pun la piciora
Păsărilor din gînd.
Am căutat pînă cînd
Am găsit printre clipe
Ascuse aripe
Pentru păsările din camera albăstră.
Cîlpele tramurau pe geana unui hotoar
Între pînă și cer.
Lo răspîndit de gar,
Deasupra unui dor.

Peisaj
Ceată în vale,
Nimeni pe cale,
Maroaj stîngher
Un cal de cer,
Pietră în jur,
Cremene sur,
Un fir de floare,
O rădă de seare,
Suier de vînt —
Singular cînt,
Un corb...
Narii mă sorb.

Radu Negru
Preferam pentru tonalitatea generală gravă, pentru sobrietatea expoziției de la „Cupola” din Iași, ca cereții galeriei să fie acoperiți cu mari planșe de grafică sculpturală, așa cum am văzut în atelierul lui Gabriel Dînu.

Valeriu Tep
Preferam pentru tonalitatea generală gravă, pentru sobrietatea expoziției de la „Cupola” din Iași, ca cereții galeriei să fie acoperiți cu mari planșe de grafică sculpturală, așa cum am văzut în atelierul lui Gabriel Dînu.

Dacă vrei
Dacă vrei să mori cu mine
Te aștept încă vrea sulă
Pe la maluri și pe pluta,
Dacă vrei să mori cu mine;
Nu mai spun că mi-e rușine,
Că trecut ca luna m-a
Clipe ce necunoscute
Unică de-a-i în tîna.
Timpului a să-i fiu hrean
Că o vechi, blînd, rînd
Care mîcînă cu schimb
Cu răbdare și cu ură
Cela cu și fără-omul
Și infernul și Olimpul.
Georgehe Pitut

Suma vieții noastre istorice

Georgehe Tomozei
poporul nostru țopa pentru asigurarea și consolidarea independenței naționale nu e încheiată din lăuntru — arăta Nicolae Bălcescu — e peste putință a doborî fără libertatea din afară. În ceea ce privește lăuntru, ceea ce este de fapt naționalismul se află, după 1878, încă sub stăpînire străine, desăvîrșirea procesului de eliberare a tuturor românilor și al regiunii lor intr-un stat mare independent deosebit este pentru progresul general al societății românești, Marea Unire din 1918 avea să consolideze o nouă și semnificativă treaptă în consolidarea independenței românești.
Barbu Delavrancea releva încă din secolul trecut că „independența politică și în strălucită lăștură cu independența economică”. Cîteva decenii mai tîrziu, cunoscutul om politic I.G. Duca arădă necesitatea anarării intereselor românești în fața ofensivelor finanțare străine arăta: „Nu considerăm că independența politică a unui stat rămîne o simplă ficțiune dacă acesta nu are în același timp și independența economică.”
Prezintă și dezvoltă tradiția de muncă și luptă ale forțelor democratice. Partidul Comunist Român și-a asumat misiunea istorică de a conduce poporul român pe drumul unei ere noi, a libertății și independenței depline.
Se poate afirma că optînd pentru socialism, națiunea noastră s-a angajat din acea zi glorioasă de 23 August 1944 pe un drum eroic avînd ca obiectiv suprem realizarea și consolidarea independenței depline a României. Din acest punct de vedere istoric forum al comunistilor români din iulie 1963 a constituit o piatră de hotar, deschizînd o epocă de profunde prefaceri revoluționare, care a avut și are drept fundament teza științifică a lășturii individualizate dintre socialism și suveranitatea națională și dezvoltarea democratică a unui popor.
„Nu poate exista socialism fără independență și libertate națională” — subliniază președintele Nicolae Ceaușescu. Independența și suveranitatea națională stau la temelia întregii politici a partidului și statului nostru, ale constituirii premisa esențială a dezvoltării construcției socialiste. „A avea o preocupare pentru asigurarea unei vieți demne, independente a unui popor — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu poate fi numai ceva specific românesc; este o preocupare a tuturor statelor care doresc într-adevăr să servescă interesele poporului și interesele progresului umanității.”
În cel aproape 24 de ani ce au trecut de la acest memorabil eveniment din istoria patriei, sub îndrumarea conducere a Partidului nostru Comunist, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — identificat cu localurile cele mai scumpe ale țării, genulul etfor al României contemporane, poporul român a reușit printr-o mobilizare exemplară și un efort real propriu și original să dea un conținut real și plener independenței românești.
De aceea, noi istoricii, în același timp și patriștipanul activ în opera de înălțare a patriei socialiste, am înțeles că o deosebită mîndrie patriotică marea victorie reperiută de poporul nostru, anunțată de președintele Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R.: „Zilele de 13-14 aprilie 1989 marchează — se poate spune — o deplină independență economică și politică a României! Pentru prima dată în istoria sa îndelungată, România nu mai are nici o datorie externă, nu mai plătește tribut nimănui și este cu adevărat independentă și economic și politic!”
Pilduitoarea activitate a poporului român, lecția de patriotism pe care ne-o oferă zi de zi, stîrne un în jurul Partidului, al președintelui său iubit și stimat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie argumente convingătoare care ne dau încrederea și garanția că pe acest pămînt românesc se vor adăuga statornic noi împliniri de progres și civilizație.

Georgehe Tomozei
puteți, mi-a spus. L-am văzut decolînd. Cînd supersonicul pilotat de el se îndrepta spre pîna, l-am văzut semnul de salut, mie sărăcit și mers de om antic, dar cu o privire și-am citit apoi câteva române. Cărți cu scriitură nervoasă, cu bărbat trăind într-o lume a poeziei dure, aviatori înălțîndu-se vertiginos, săgetînd cerul și apoi revenînd într-o luptă parcă prea strîmă pentru el.
Doru Davidovici a murit în ziua de duminică, 22 aprilie, în vîrstă de patruzeci și trei de ani, nouă luni și paisprezece zile. Nici unul dintre personaje sale, după cite știu, nu vorbește despre felul cum unul pilot de aviație s-ar fi plăcut să-și include existența. Dar Doru Davidovici ar fi scris un roman în care să apară și o asemenea confesiune, personajul său ar fi spus: „As vrea să mor așa cum sînt, contopit cu avionul, cînturîm de trepidățiile lui, dizolvat în zbor.”
Voicu Bugariu

Rădăcinile sculptorului

Georgehe Tomozei
În cazul sculpturii din rădăcini, noduri și în fibre din crengi, fie că lucrul mîinii și miinii, care corectează, completează sau îndreaptă natura se potrivește în Japonia, Canada, Brazilia, India sau în România, fantezia artistului conlucrează cu frumusețea și esența, unduitor și a fiare pentru a descoperi apoi flința, modul anitropomorf, somnor sau sfîmător, ori un al simplu eufimii de ornămînt, melancolic. Accesibilitate din urmă este și predilecția lui Gabriel Dînu, (expoziția sa de sculptură-pictură este găzduită de Galeria de artă din Iași) care adesea se lasă purtat de fantezia sa spre un elogiul al rădăcinilor ca monumentalitate în sine. Doar cîteva execlenți din compoziții lui realizează ideea de zăbur, par șeve ousînd în aripi, ca în mitul lui Zăbur, rîndușd-se din tulbîni imagine direct în verticală, fără vîntul florilor, fără dorința de a se mai întorcere pe pămînt.
Cător mai întîi între prietenii săi Constantin Lucaș, autorul finilor din argint viu (premiul Herder) și Gheseu-Călinescu (premiul U.A.P.) de care a furat” mersia aceasta veche de mii de ani pe acest teritoriu al românilor din Carpați, amîntîndu-ne de două decenii cînd mituri, din legende, apoi Orientul prin Scandinavia și Olanda Italia și Orientul Apropiat, ca pelerin în călătorie în cite un sens poate al lucrărilor în lemn (multe se lufete ca pietrele sempretoase, decît clopote) al mărturisesc frăția poporului său cu codrul, cîntorrea în lemn a vetezilor tradiționali și a unei civilizații ingenue numite cîndva și de inteligență poetică-dramatică. Nu îndrăznește să fac alături la lăștetea spațiului „mioritic” pentru că alcătuirile naturale pe care le alege Gabriel Dînu pentru prelucrările sale sînt compuse concentrat în jurul unor stâlpi ca și cum ar fi în succesivitate din vînt, cîntînd înscrisi unul în altu în tîna lor de vînt, peșă dominantă fără echivocul expansiunii, fără linii de deschidere spre orizont.
Nuelele lui Gabriel au și o anumită senzualitate a rotunzimilor seufete și înstruie pînă la expresia unor forme atît de anatomice, pot face într-un context nolismic, trimiteri freudene, dar dominanta de ansamblu este abstracte și reținere intru elogiarea și sacralizarea rădăcinilor care ne lează cu noduri venoase de acest pămînt. Este în lucrul și starea de conștientare cu sine și cu obiecturile, muzica și miscarea unduitoră ca la serbările din Valea Prahovei sau a Izei, a Moldovei, Siretului sau Tisei, pe Olt sau în apropierea brațului Dunării, pretutindeni unde nodului muzical se adună greu mădularul din mîndrie de inteligență adunată în multe veacuri. Izbucnirea în flori și în ochi de poeme, deasupra lemnului contorsionat, este alt capital al existenței, presupus, implicat, dar care nu se roștește acum. Este așteptare.
Rădăcina și așteptarea temătoare se presupun în elogiul rădăcinilor. Scotîndu-le la iveală, în plina lumină, Gabriel Dînu le elogiăză rotunjimea și tîrta, nu urmărește teribilă ramificație din întinerie amărăciunea și rădăcina în monstruoasă labirinturi. El prevede și și premerge rotunjimi fructuoase, colaboritate care face din senzualitatea ritmurilor runde doar o aluzie de finete poetică, nu un acion în sine.
Mărite, prin situarea în peisaj, obiectele sale de sculptură milicele, își relevă mărimea monumentală. O amplificare ulterioară pare întinșă. Este aici o calitate plastică rară pe ai căru fir de apă s-ar evneni să călătorească în viitor, mai hotărît, acest ambasador modest al civilizației noastre de lemn vechi și neprețuit de frumos. Aluziile la analogiile precolumbene, ori oceanice, în de adevărul elementar că ne intrudim în basm și mit cu încreșca colonele a lumii. Noutatea nu-i decît puterea fanteziei sale de a ne redescoperi. Legile creației fizice, a cercurilor, nodurilor, ramurilor, ca și toate legile fizice (obiective) nu pot fi inventate, ele se cer descoperite și redescoperite de ficare generație, din nou altfel, cu prospectiva marilor sentimente. Mirarea, iubirea, ura, meditația în fața morții, continuitatea, ca și primăvara, așteptarea le-a redescoperit Gabriel Dînu căntîndu-și felul de a le exprima cu firea lui în firea lemnului. El nu și inventează caracterul bărbătos, de un lirism reținut, nici lemnul ales și tare. Artă lui se află la intersecția precisă a drumurilor acestor două flinte pînă acum distincte, confluențe abla după modul său de a le reuni într-un gest poetic unic.

Georgehe Tomozei
puteți, mi-a spus. L-am văzut decolînd. Cînd supersonicul pilotat de el se îndrepta spre pîna, l-am văzut semnul de salut, mie sărăcit și mers de om antic, dar cu o privire și-am citit apoi câteva române. Cărți cu scriitură nervoasă, cu bărbat trăind într-o lume a poeziei dure, aviatori înălțîndu-se vertiginos, săgetînd cerul și apoi revenînd într-o luptă parcă prea strîmă pentru el.
Doru Davidovici a murit în ziua de duminică, 22 aprilie, în vîrstă de patruzeci și trei de ani, nouă luni și paisprezece zile. Nici unul dintre personaje sale, după cite știu, nu vorbește despre felul cum unul pilot de aviație s-ar fi plăcut să-și include existența. Dar Doru Davidovici ar fi scris un roman în care să apară și o asemenea confesiune, personajul său ar fi spus: „As vrea să mor așa cum sînt, contopit cu avionul, cînturîm de trepidățiile lui, dizolvat în zbor.”
Voicu Bugariu

Georgehe Tomozei
puteți, mi-a spus. L-am văzut decolînd. Cînd supersonicul pilotat de el se îndrepta spre pîna, l-am văzut semnul de salut, mie sărăcit și mers de om antic, dar cu o privire și-am citit apoi câteva române. Cărți cu scriitură nervoasă, cu bărbat trăind într-o lume a poeziei dure, aviatori înălțîndu-se vertiginos, săgetînd cerul și apoi revenînd într-o luptă parcă prea strîmă pentru el.
Doru Davidovici a murit în ziua de duminică, 22 aprilie, în vîrstă de patruzeci și trei de ani, nouă luni și paisprezece zile. Nici unul dintre personaje sale, după cite știu, nu vorbește despre felul cum unul pilot de aviație s-ar fi plăcut să-și include existența. Dar Doru Davidovici ar fi scris un roman în care să apară și o asemenea confesiune, personajul său ar fi spus: „As vrea să mor așa cum sînt, contopit cu avionul, cînturîm de trepidățiile lui, dizolvat în zbor.”
Voicu Bugariu

Georgehe Tomozei
puteți, mi-a spus. L-am văzut decolînd. Cînd supersonicul pilotat de el se îndrepta spre pîna, l-am văzut semnul de salut, mie sărăcit și mers de om antic, dar cu o privire și-am citit apoi câteva române. Cărți cu scriitură nervoasă, cu bărbat trăind într-o lume a poeziei dure, aviatori înălțîndu-se vertiginos, săgetînd cerul și apoi revenînd într-o luptă parcă prea strîmă pentru el.
Doru Davidovici a murit în ziua de duminică, 22 aprilie, în vîrstă de patruzeci și trei de ani, nouă luni și paisprezece zile. Nici unul dintre personaje sale, după cite știu, nu vorbește despre felul cum unul pilot de aviație s-ar fi plăcut să-și include existența. Dar Doru Davidovici ar fi scris un roman în care să apară și o asemenea confesiune, personajul său ar fi spus: „As vrea să mor așa cum sînt, contopit cu avionul, cînturîm de trepidățiile lui, dizolvat în zbor.”
Voicu Bugariu

Dacă vrei
Dacă vrei să mori cu mine
Te aștept încă vrea sulă
Pe la maluri și pe pluta,
Dacă vrei să mori cu mine;
Nu mai spun că mi-e rușine,
Că trecut ca luna m-a
Clipe ce necunoscute
Unică de-a-i în tîna.
Timpului a să-i fiu hrean
Că o vechi, blînd, rînd
Care mîcînă cu schimb
Cu răbdare și cu ură
Cela cu și fără-omul
Și infernul și Olimpul.
Georgehe Pitut

Suma vieții noastre istorice

Georgehe Tomozei
poporul nostru țopa pentru asigurarea și consolidarea independenței naționale nu e încheiată din lăuntru — arăta Nicolae Bălcescu — e peste putință a doborî fără libertatea din afară. În ceea ce privește lăuntru, ceea ce este de fapt naționalismul se află, după 1878, încă sub stăpînire străine, desăvîrșirea procesului de eliberare a tuturor românilor și al regiunii lor intr-un stat mare independent deosebit este pentru progresul general al societății românești, Marea Unire din 1918 avea să consolideze o nouă și semnificativă treaptă în consolidarea independenței românești.
Barbu Delavrancea releva încă din secolul trecut că „independența politică și în strălucită lăștură cu independența economică”. Cîteva decenii mai tîrziu, cunoscutul om politic I.G. Duca arădă necesitatea anarării intereselor românești în fața ofensivelor finanțare străine arăta: „Nu considerăm că independența politică a unui stat rămîne o simplă ficțiune dacă acesta nu are în același timp și independența economică.”
Prezintă și dezvoltă tradiția de muncă și luptă ale forțelor democratice. Partidul Comunist Român și-a asumat misiunea istorică de a conduce poporul român pe drumul unei ere noi, a libertății și independenței depline.
Se poate afirma că optînd pentru socialism, națiunea noastră s-a angajat din acea zi glorioasă de 23 August 1944 pe un drum eroic avînd ca obiectiv suprem realizarea și consolidarea independenței depline a României. Din acest punct de vedere istoric forum al comunistilor români din iulie 1963 a constituit o piatră de hotar, deschizînd o epocă de profunde prefaceri revoluționare, care a avut și are drept fundament teza științifică a lășturii individualizate dintre socialism și suveranitatea națională și dezvoltarea democratică a unui popor.
„Nu poate exista socialism fără independență și libertate națională” — subliniază președintele Nicolae Ceaușescu. Independența și suveranitatea națională stau la temelia întregii politici a partidului și statului nostru, ale constituirii premisa esențială a dezvoltării construcției socialiste. „A avea o preocupare pentru asigurarea unei vieți demne, independente a unui popor — apreciază tovarășul Nicolae Ceaușescu — nu poate fi numai ceva specific românesc; este o preocupare a tuturor statelor care doresc într-adevăr să servescă interesele poporului și interesele progresului umanității.”
În cel aproape 24 de ani ce au trecut de la acest memorabil eveniment din istoria patriei, sub îndrumarea conducere a Partidului nostru Comunist, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu — identificat cu localurile cele mai scumpe ale țării, genulul etfor al României contemporane, poporul român a reușit printr-o mobilizare exemplară și un efort real propriu și original să dea un conținut real și plener independenței românești.
De aceea, noi istoricii, în același timp și patriștipanul activ în opera de înălțare a patriei socialiste, am înțeles că o deosebită mîndrie patriotică marea victorie reperiută de poporul nostru, anunțată de președintele Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R.: „Zilele de 13-14 aprilie 1989 marchează — se poate spune — o deplină independență economică și politică a României! Pentru prima dată în istoria sa îndelungată, România nu mai are nici o datorie externă, nu mai plătește tribut nimănui și este cu adevărat independentă și economic și politic!”
Pilduitoarea activitate a poporului român, lecția de patriotism pe care ne-o oferă zi de zi, stîrne un în jurul Partidului, al președintelui său iubit și stimat, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie argumente convingătoare care ne dau încrederea și garanția că pe acest pămînt românesc se vor adăuga statornic noi împliniri de progres și civilizație.

Georgehe Tomozei
puteți, mi-a spus. L-am văzut decolînd. Cînd supersonicul pilotat de el se îndrepta spre pîna, l-am văzut semnul de salut, mie sărăcit și mers de om antic, dar cu o privire și-am citit apoi câteva române. Cărți cu scriitură nervoasă, cu bărbat trăind într-o lume a poeziei dure, aviatori înălțîndu-se vertiginos, săgetînd cerul și apoi revenînd într-o luptă parcă prea strîmă pentru el.
Doru Davidovici a murit în ziua de duminică, 22 aprilie, în vîrstă de patruzeci și trei de ani, nouă luni și paisprezece zile. Nici unul dintre personaje sale, după cite știu, nu vorbește despre felul cum unul pilot de aviație s-ar fi plăcut să-și include existența. Dar Doru Davidovici ar fi scris un roman în care să apară și o asemenea confesiune, personajul său ar fi spus: „As vrea să mor așa cum sînt, contopit cu avionul, cînturîm de trepidățiile lui, dizolvat în zbor.”
Voicu Bugariu

Rădăcinile sculptorului

Georgehe Tomozei
În cazul sculpturii din rădăcini, noduri și în fibre din crengi, fie că lucrul mîinii și miinii, care corectează, completează sau îndreaptă natura se potrivește în Japonia, Canada, Brazilia, India sau în România, fantezia artistului conlucrează cu frumusețea și esența, unduitor și a fiare pentru a descoperi apoi flința, modul anitropomorf, somnor sau sfîmător, ori un al simplu eufimii de ornămînt, melancolic. Accesibilitate din urmă este și predilecția lui Gabriel Dînu, (expoziția sa de sculptură-pictură este găzduită de Galeria de artă din Iași) care adesea se lasă purtat de fantezia sa spre un elogiul al rădăcinilor ca monumentalitate în sine. Doar cîteva execlenți din compoziții lui realizează ideea de zăbur, par șeve ousînd în aripi, ca în mitul lui Zăbur, rîndușd-se din tulbîni imagine direct în verticală, fără vîntul florilor, fără dorința de a se mai întorcere pe pămî

